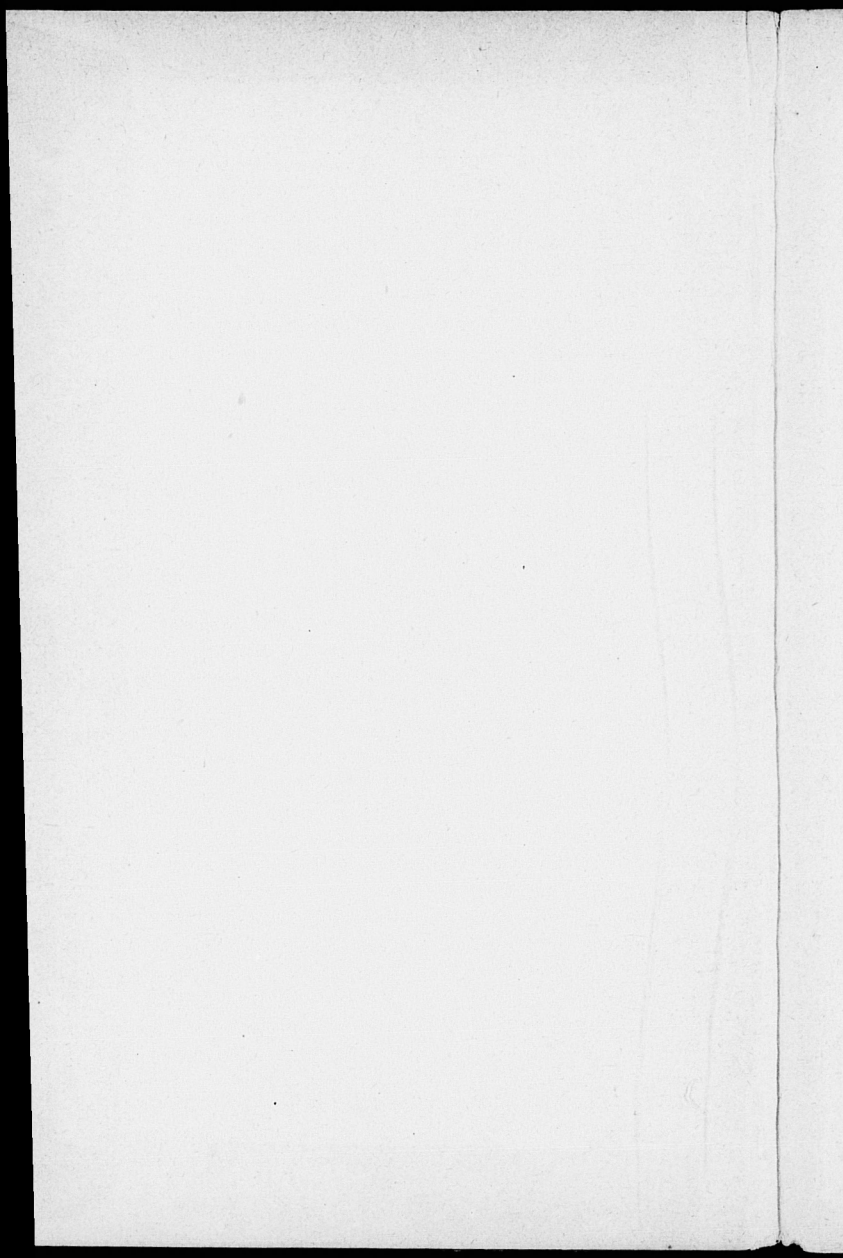

258

Vak 90

VAK 90

No. 25841

Leven, Marteldood en Wonderen

VAN DE

H. BARBARA,

MAAGD EN MARTELARES,

Beschermheilige van eenen zaligen dood,

DOOR

H. WELTERS,

Rector der Ursulinen te Grubbenvorst.

„Mibi enim vivere Christus est et mori lucrum.” PHIL. I: 21.
Want Christus is mij het leven en sterven mijn gewin.

BREDA,
EDUARD VAN WEES,
Snelpers, Boek- en Muziekdrukkerij.

1884.

IMPRIMATUR

Datum in *HOEVEN*, hác 27 Januarii 1883.

C. VAN DER VEEKEN,
Libr. Censor.

Snelpersdruk, EDUARD VAN WEES, Breda.

INLEIDING.

„Magnificabitur Christus in corpore meo,
sive per vitam, sive per mortem.”

(S. PAUL. PHIL. I. 20.)

Christus zal in mijn lichaam verheerlijkt worden, hetzij door het leven, hetzij door den dood.

Toen de goddelijke Verlosser door Zijne alleenzaligmakende leer, de wereld kwam gelukkig maken, zond Hij Zijne Apostelen uit om de gedaante der aarde te vernieuwen. Door de overredende kracht en troostrijke zalving van het H. Evangelie werden de verstandenen zelfs der grootste heidensche wijsgeeren overtuigd. Maar ook terzelver tijd verwekte Jezus-Christus ontelbare bloedgetuigen van elken rang, ouderdom en kunne, om de harten te trekken der volkeren, daar deze geloofshelden en heldinnen de leeringen des heils, door hunne onwrikbare standvastigheid feitelijk bekrachtigden en deze geloofsleer zelfs door hunne beulen en vervolgers deden eerbiedigen.

In dit blanke leger van martelaren schitterden, vooral gedurende de drie eerste eeuwen van het Christendom, vele vrouwen en maagden, die in

hare persoon, alle deugden der ziel, alle hoedanigheden van het lichaam, van hart en geest, benevens alle voorrechten der hoogste maatschappelijke stelling vereenigden, en die zich nochtans, om de zuiverheid van haar geloof en het geloof in hare zuiverheid te bewaren, ter liefde van Jezus-Christus, dit uit liefde tot haar leed en stierf, — aan alle tormenten, ja zelfs aan den smadelijksten en bittersten dood hebben overgeleverd.

Hieruit volgde, dat er voor de heidensche wereld, zulk aandoenlijk en hemelsch schouwspel betrachtende, en verbaasd over zoodanige heldhaftige en grootmoedige opoffering in zulke broze en zwakke naturen, geen twijfel meer aan de waarheid en Godheid des christendoms kon overblijven.

Op deze wijze werd reeds bij de ochtendschemering des geloofs, Jezus-Christus, de Bewerker en Volmaker van dit geloof, in het onschuldig lichaam der Christelijke Martelares, in haar leven gelijk in haren dood, op eene bijzonder luisterrijke wijze verheerlijkt.

Door millioenen dezer heilige bloedgetuigen, die alle goederen en genietingen dezer wereld met voeten traden, en de wreedste pijnigingen met een standvastig geduld tot den dood toe verdroegen, werden de oogen geopend aan de volkeren, welke sedert zoovele eeuwen in de slaapdrunkenheid der wellusten bedwelmd en in de vergetelheid hunner eeuwige bestemming verzonken waren.

Bij het wondervol schouwspel der bloedige ge-

tuigenis welke de christelijke vrouw voor Jezus-Christus aflegde, werd het Heidendom beschaamd over zich zelf, sloeg de oogen nederwaarts en bekende zich overwonnen.

Wij gaan in de volgende bladzijden het stichtend en indrukwekkend tafereel ontrollen van het heilig leven en den roemrijken dood eener geloofsheldin dier eerste tijden, eener heilige Maagd en Martelares, wier nagedachtenis en wonderwerken, steeds onder het Christenvolk tot op onzen tijd toe, eene teedere godsvrucht, eene bestendige vereering en een levendig vertrouwen, bleven opwekken. Het is de H. Barbara, die door Gods bijzondere genade, te Nicomedië in Klein-Azië, den 4 December van het jaar 237, de lelie-kroon der Bruiden van Jezus-Christus en den martelpalm des geloofs wist te verwerven.

De verwoestingen door de kerkvervolgingen der eerste eeuwen en het lange tijdverloop, hebben het meerendeel der bewijsstukken betreffende onze Heilige doen verloren gaan. Wij verheugen ons nogtans in het bezit te zijn van ten minste eenige bijzonderheden, sinds vele eeuwen overgeleverd door de vereerders dezer Heilige, die bij de Christenen der Oostersche en Westersche Kerk zoo zeer beroemd is.

Wij hebben het Officie der H. Barbara in de Roermondsche Diocees gebruikelijk, tot grondslag van dezen arbeid genomen en uitgebreid door aardrijkskundige, oudheid — en geschiedkundige

mededeelingen van goed befaamde schrijvers, die ter betreffende plaats worden aangehaald. Wat aangaat de authenticiteit of echtheid der wonderlijke genaden door de voorspraak van de H. Barbara verkregen, onderwerpen wij ons aan het decreet van Z. H. Urbanus VIII, van het jaar 1631.

Moge de Heer Jezus, voor wiens liefde de H. Barbara eenen aardschen bruidegom en alle ijdelheden dezer wereld versmaadde, en voor wiens geloof zij haar bloed en leven te beste gaf, — door hare minnelijke voorspraak, — dezen arbeid ter eere van Zijne H. Bruid en Martelares ondernomen, zegenen; opdat deze bladzijden in het gemoed van den katholieken lezer, de gehechtheid aan het Roomsch-Katholiek geloof meer en meer bevestigen, en tevens het vertrouwen op de H. Barbara, inzonderheid als Patrones van eenen zuiveren levenswandel en eenen zaligen dood, meer en meer verlevendigen en bewaren!

De Schrijver.

Leven, Marteldood en Wonderen
VAN DE
H. BARBARA,
Maagd en Martelares.

Hoofdstuk I.

Het geboorteland en de geboortestad der H. Barbara. —
Hare geboorte en jeugd. — Zij wordt door haren
Vader in een toren opgesloten.

„Proficiebat sapientia et aetate et gratia
apud Deum et homines.”

LUC. 2, 52.

Zij nam toe in wijsheid en ouderdom
en genade bij God en de menschen.

ij verzoeken den Christelijken lezer
zich in de verbeelding met ons te
willen begeven naar het landschap
Bithynië, in de stad Nicomedië, in
Klein-Azië.

Het Koningrijk Bithynië, dat thans deel
maakt van de Turksche provincie Anatolië, bezat
reeds onder de Perzen, eene eigene alhoewel

afhankelijke of vazallen-dynastie. Na den dood van Alexander den Grooten, die ook dit land op de Perzen had veroverd, maakten zich de Vorsten van Bithynië van lieverlede onafhankelijk. De eigentlijke stichter van dit rijk was Zipoëtes. Hij werd in het jaar 278 opgevolgd door zijnen zoon Nicomedes I, die eene stad stichtte welke hij, naar zijnen naam, Nicomedië noemde. Zijn zoon Prusias was op het punt geweest zich met Antiochus III, Koning van Syrië tegen de Romeinen te verbinden, maar werd door de afgezanten van den Romeinschen Senaat er van teruggehouden. Antiochus werd in het jaar 191 vóór J. C. door Scipio Asiaticus ter zee bij Chios en te lande, bij Magnesia overwonnen en moest nu met de Romeinen vrede sluiten. De beroemde Karthaagsche veldheer Hannibal had bij Antiochus tot dusverre eene schuilplaats gevonden, maar thans kon hem deze Koning niet verder meer beschermen; nu vluchtte Hannibal naar Koning Prusias van Bithynië, wien hij groote diensten bewees bij eenen oorlog tegen Eumenes, den naburigen Vorst van Pergame. De Romeinen wisten Prusias echter over te halen om hun Hannibal uitteleveren en nu maakte de ongelukkige krijgsheld, zulks vernomen hebbende, door vergift een einde aan zijn leven, 183 v. J. C.

Prusias begaf zich nu naar Rome, alwaar hij ten prijze van de lafhartigste vernederingen,

de gunst van den Senaat poogde te bejagen. Toen hij in zijne staten terug kwam, verklaarde hij den oorlog aan Attalus, Koning van Pergama, overwon hem en nam zijne hoofdstad in, maar werd nu zelf door de Romeinen gedwongen om alles terug te geven en den overwonnen Vorst eerherstelling te doen (154 v. J.C.) Prusias beliep door dezen schandelijken oorlog en meer nog wegens zijne wreedheid, de verachting zijner onderdanen, die hem afzett'en en zijnen zoon Nicomedes ten troon verhieven. Wel hoopte de onttroonde Vorst nog op de hulp der Romeinen, maar te vergeefs; hij moest naar de stad Nicomedië de wijk nemen en werd er volgens Titus-Livius, door zijn eigen zoon Nicomedes II, spottender wijze Philopater (vader-vriend) bijgenaamd, in het jaar 148 v. J. C. voor het altaar van Jupiter gedood.

Deze vadermoord bleef echter niet ongestraft. Alhoewel Nicomedes in vrede regeerde, kreeg hij in zijne laatste levensjaren een geschil met Mithridates Koning van het naburig Pont. De Romeinen namen dezen twist te baat: zij be-roofden Mithridates van de provincie Cappadocië en Nicomedes van de provincie Paphlagonië.

Nicomedes II, stierf in het jaar 90 v. J. C.

Hij werd opgevolgd door zijnen zoon Nicomedes III, die eerst door zijn oudsten broeder Socrates en vervolgens door Mithridates werd onttroond, maar telkens door de Romeinen her-

steld. Hij stierf in het jaar 75 v. J. C., en stelde de Romeinen uit dankbaarheid, tot erfgenen van zijn land, dat nu met Paphlagonië en een gedeelte van Pont, tot eene Pretoriaansche provincie, dat is, eene provincie door eenen Romeinschen Praetor bestuurd, gemaakt werd. (Dict. hist. Art. Nicomedes. De Champagne, les Césars, p. 109.)

Het rijk Bithynië lag op de kust van Klein-Azië. Deze kust, van af de Propontide of Meer van Marmora, tot aan het punt tegenover het eiland Rhodos gelegen, was in de tijden dezer geschiedenis, het eigenlijk beschaafde Griekenland en een der schoonste onderdeelen van het Romeinsche gebied. Hier op dit heerlijk en uitgebreid strand alwaar de golfslag zoovele zeeboezems en havens heeft gevormd, hier, in deze eilanden zoo beroemd en door de natuur met allerhande schatten vervuld, hier op de lachende oevers dezer stroomen welke in hunne eindelooze kronkelingen eene frischheid en wasdom verspreiden die aan Griekenland zelf onbekend zijn, (Asiä amoena et foecunda, zegt Tacitus, Germ. 2. — Ann. III. 7) hier, in deze bekoorlijke landschappen met hunne onafmeetbare gezichteinders, hier was het, dat eertijds de Perzische Vorsten als beheerschers van het heelal werden begroet, waar iets later de Macedonische heerschappij nimmer oproerlingen aantrof en waar eindelijk een Praetor en eenige slaven met

onnoodige pijlenbundels gewapend, zonder behulp van legioenen of kohorten, goedwillig als meesters werden opgenomen van eene landstreek, alwaar volgens Flavius Josephus, 500 bloeiende steden den Romeinschen schepter eerbiedigden. (Cham-pagny, les Césars, T. II. pp. 24.25.)

Hier in deze Oostersche provinciën en vooral in Egypte, *regeerde* Rome enkel; het had er eene hoogere beschaving en grootere wetenschap dan ten zijnent aangetroffen en vreesde nu zijne wingewesten door te veel toenadering al te zeer te versterken.

De volkeren van het Oosten en vooral de Aziatische provinciën hadden veel van den vijnden Jonisch-Griekschen volksaard; zij waren een geestig, gevoelig, vlijtig, maar ook minder krachtig en krijgszuchtig ras.

Zelfs na al de schatheffingen van veroveraars en tollenaars, bleven deze gewesten de rijkste van den Romeinschen staat, en ook bleven al deze welvarende steden ofschoon zij door de verovering waren onderworpen, door hare rijkdommen onafhankelijk.

Bij de Grieksche overheersching nam het Koninkrijk Bithynië ook spoedig de Grieksche beschaving over; geen wonder dus dat Nicomedië, Bithynië's hoofdstad, onder het Romeinsch Keizerrijk, eene zuiver Grieksche stad was geworden die slechts door weinige andere steden in pracht en rijkdom werd overtroffen.

De stad Nicomedië, gelijk hiervoren reeds is bemerkt, werd door Nicomedes den I gebouwd en volgens dien Vorst genoemd. Zij heeft eene zeer fraaie ligging op de zeegolf van Marmora, en wordt thans Iznik-Mid geheeten, telt nog 20,000 inwoners en drijft veel handel.

Zij was vroeger de Hoofd- en Residentie-stad van de Bithynische Vorsten, (1) later ook de standplaats van een Romeinschen Prætor en het geliefkoosd verblijf van Keizer Diocletianus. De heer Fontanier geeft haar 5300 huizen, andere, nieuwere schrijvers spreken slechts van 1000 (Adr. Balbi. Géogr.- en Vosgien, Dict. geogr.)

Het was in deze stad, volgens het waarschijnlijkst en meest aangenomen gevoelen, (2)

(1) Deze Koningen hebben ook geresideerd te Broussa of Prusa, (wellicht aldus naar Koning Prusias genoemd.) Broussa was in de Middel-eeuwen de hoofdstad van het geheel Ottomannisch rijk, tot aan de inneming van Andrianopel; is thans de hoofdstad der Turksche provincië Anatolië en telt nog 100,000 inwoners.

De katholieke metropool van Bithynië was Nicea, zoozeer beroemd wegens de 1e algemeene Kerkvergadering aldaar in 325 gehouden. Nicea heet Iznik, en is slechts een samenraapsel van ellendige hutten; echter thans zijn de muren, poorten en torens der aloude stad nog goed bewaard. (BALBI.)

(2) Vele schrijvers stellen de H. Barbara in de vierde eeuw onder Keizer Galerius Maximianus of onder zijnen opvolger Maximinus Daja.

Anderen stellen haar onder Maximinus I, (235 — 238.) Volgens deze laatste meening was zij eene leerlinge van Origenes. (Zie Off. H. Barbara, en de omstandigheden hiervan in het II Hoofdstuk.)

Tot bevestiging dezer meening dient het Oostersch jaarboek of Chronyk in hetwelk men leest dat de H. Barbara geleden heeft ten tijde van den Bisschop Heraclas, leerling van Origenes, die 17 jaren lang, tot in 248, de Kerk van Alexandrië bestuurd heeft.

dat de H. Maagd en Martelares Barbara. wier geschiedenis wij hebben ondernomen, is geboren, en alwaar zij ook den marteldood heeft ondergaan in het midden der 3^e eeuw.

Over hare afkomst ontleenen wij de volgende mededeeling uit een latijnsch werk over de H. Barbara, reeds aangehaald in het leven dezer Heilige, in 1861 te Gent uitgegeven. (2)

»Ten tijde dat de Romeinsche Keizer Vespasianus en zijn zoon Titus heerschten en de stad Jeruzalem verwoest hadden, is Agab, Ko-

De schrijver dezer Chronyk schijnt echter van gevoelen te zijn geweest dat de H. Barbara, zoowel als de H. Catharina, uit Egypte was, of ten minste aldaar geleden heeft. De hagiograaf Butler, zegt nopens onze Heilige, dat de heer Jos. Assemani, (in Calend. univ. T. V. pag. 408,) als nauwkeuriger en echter betracht de Akten der H. Barbara, in Methaphrastes en Montbritius, waar men leest dat de H. Barbara den marteldood leed te Heliopolis in Egypte, onder de regering van Keizer Galerius, in 306. Dit verhaal komt overeen met de Menoloog van Keizer Basilius en de Synaxarium der Grieken.

Wij volgen echter in onze geschiedenis, met Darras, hist. Eccl. T. VIII. p. 127, en Off. Dioec. door den H. Stoel, den 7 Nov: 1748, goedgekeurd voor de Akten onzer Heilige, de lezing van den Kardinaal Baronius. De vele handschriften dezer Akten zijn nog niet door de Bollandisten onderzocht of geregeld. Nochtan is men meer genegen om Nicomedië voor hare geboorteplaats, alwaar zij ook geleden heeft, te houden. Hiervoor pleit de eeredienst dien de Grieken aan de H. Barbara bewijzen, (hetwelk niet zeer voordeelig is aan de meening van hen die beweren dat zij uit Toscane in Italië zou geweest zijn.)

De Grieken immers namen zelden de Heiligen der Latijnsche Kerk over om hen bijzonder te vieren en te vereeren, en zoo zij deze Heiligen ook al vereerden, dan was het gemeenlijk niet met zulke plechtigheid, als men bevindt dat zij aan den feestdag der H. Barbara hebben toegevoegd (Zie Hoofdstuk VII.) De kloekmoedigheid der HH. Martelaren en Martelaresen, Antw. J. van Soest. 1760. Deel IV, p. 1907.)

(2) J. en H. van der Schelden, Onderstraat, 26

ning van Bemen, (elders leest men Lemen,) te Jeruzalem gekomen en is aldaar met eene Jodin gehuwd, die Esther werd genoemd en afstamde uit het geslacht van David. Zij wonnen in hun huwelijk eenen eenigen zoon, Marcus genoemd.

Deze Marcus trouwde de dochter van den Koning van Alexandrië, en won in huwelijk vooreerst eene dochter, en na den dood zijner ouders, twee zonen, van welken hij den eenen, naar den naam zijns vaders, Agab, en den tweeden Theophilus noemde.

Deze Theophilus nu, werd na den dood van zijn vader, moeder, zusters en broeders, Koning van Bemen, en huwde eene Koningin, Reppia genoemd, uit het Keizerlijk huis van Rome. Zij kregen in hun huwelijk drie dochters: De oudste Theodosia genoemd werd Koningin van Bemen en huwde Dioscorus, zoon van den Koning van Barbarië; zij wonnen eene dochter, die Barbara werd genoemd." —

De H. Barbara was alzoo van koninklijk geslacht, zoowel naar vaderlijke als moederlijke zijde, en naar deze zijde ook van het geslacht der allerheiligste Maagd Maria en van Christus onzen Zaligmaker. (1)

(1) De H. Epiphanius zegt dat wij niet het tiende deel der werken van Origenes bezitten, en dat onder de verloren boeken, waarschijnlijk zich ook de Akten der H. Barbara bevinden. (Hoer. 64.)

De H. Barbara werd geboren omstreeks het jaar 229. Toen zij voor de eerste keer in een heidenschen tempel werd gebracht, vroeg zij aan hare ouders: »wie deze menschen waren, welker beelden men hier geplaatst had?" — Het zijn geen menschen, antwoordde haar vader Dioscorus, het zijn de Goden, die wij moeten aanbidden." — »Ik begrijp het, sprak het geestig kind; thans zijn zij Goden, maar voorheen zijn zij menschen geweest." — Ja, zeide Dioscorus, zeer verwonderd over de gevatheid zijner dochter. Nochtans had zijn antwoord niet zoo volledig als hij wel meende, het gezond verstand en de natuurlijke begrippen des kinds bevredigd. (Darras. Hist. del'Eglise. T.8. p. 128.)

Theodosia, de moeder onzer Heilige, die vroegtijdig stierf, beleed heimelijk den waren godsdienst en had in het hart van hare dochter, zoo het schijnt, een vonk van het christelijk geloof achtergelaten.

Haar vader Dioscorus was edel, rijk en machtig volgens de wereld, maar arm aan deugden, woest en oplopend van aard en door zijne gehechtheid aan de heidensche afgoden, een ellendige slaaf van den duivel.

Zijne eenige dochter en erfgename groeide schoon en liefstallig op naar het lichaam, maar schooner nog en beminnelijker in hare hoedanigheden van hart en geest.

Toen Dioscorus bemerkte hoe zijne dochter

Barbara, aan hare buitengewone schoonheid, eene edele inborst en een schrander verstand paarde, beminde hij haar zoozeer, dat hij haar even hoog schatte als zijne valsche godheden. Uit vrees dat hem iemand de genegenheid zijner dochter zoude ontrooven, sloot hij haar van af hare jeugd, in een toren van zijn paleis, waarin hij haar een geriefelijk verblijf deed gereed maken en haar van dienstmaagden, om haar te dienen en haar gezelschap te houden, voorzag, terwijl hij tevens door de ervarenste meesters haren geest deed ontwikkelen, en haar in allerhande wetenschappen, vooral echter in de afgoderij en de heidensche godenleer deed onderwijzen. (1)

Barbara nam met de jaren toe in bevalligheid en wijsheid voor God en voor de menschen die haar leerden kennen.

Terwijl echter haar vader op aarde er slechts op dacht zijne dochter eene volmaakte heidene te doen worden, bracht haar de Hemelsche Vader tot het ware geloof, door hetzelfde middel. waarvan haar natuurlijke vader zich bediende om haar in het heidendom te bewaren.

(1) Pater Hillegeer S. J. zegt in zijn Strijd en Zegepraal der HH. Gods, dat de vrouwen in het Oosten afgezonderd en doorgaans op de hoogste verdieping woonden, en dat men om deze reden de H. Barbara in eenen toren heeft gezegd te hebben gewoond.

Hoofdstuk II.

De H. Barbara wordt door de zorg van den vermaarden
Origenes onderwezen, bekeerd en gedoopt.

*„Coeli enarrant gloriam Dei, et opera
manuum ejus annuntiat firmamentum.”*

Ps. 11. 1.

De hemelen verhalen Gods glorie en het
uitspansel verkondigt de werken Zijner
handen.

*„Invisibilia ipsius per ea quae facta sunt,
conspiciuntur.”*

Rom. 1. 20.

Gods onzichtbare dingen worden door
de geschapene dingen erkend.

*„Fides ex auditu; auditus autem per ver-
bum Christi.”*

Rom. 10. 17.

Het geloof is uit het gehoor; het ge-
hoor echter is uit Gods woord.

 fgescheiden van het gewoel der wereld,
zocht onze heilige jonkvrouw in hare
eenzame stonden, geheel haar vermaak
er in, de hemelen te aanschouwen
die Gods glorie zoo luisterrijk verkondigen.

Zij gaf acht op den zoo bewonderenswaardig
nauwkeurigen omloop van zon en maan, van
sterren en planeten, op de regelmatige terug-
keering der jaargetijden, op de vruchtbaarheid der
aarde, in één woord, op al de wonderen die
ons de Schepping vertoont, en, zich door het

licht van het natuurlijk verstand boven hare zinnen verheffende, redeneerde zij bij haar zelve hoe oneindig groot de Macht en de Wijsheid moesten wezen van Hem, die al deze wonderen uit het niet heeft getrokken, en die de werken Zijner handen zoo treffelijk heeft geregeld en zoo wel weet te bewaren en te onderhouden; zij kon dan onmogelijk aannemen dat dit Heelal uit zich zelf of bij toeval zou zijn ontstaan. Integendeel, zij kwam aldra tot het denkbeeld van een almachtig Opperwezen en van eene oneindige Wijsheid, die al deze dingen heeft voortgebracht en ze onderhoudt en bestiert.

Zij beseftte heel klaar en duidelijk de ongerijmdheid en belachelijkheid van het heidensch veelvuldig Godenstelsel, en begreep, hoe weinig de Goden der heidenen hunnen naam verdienen, want men wist den tijd waarin zij geboren waren, men wist dat zij niet altoos geweest waren en zich zelven niet hadden voortgebracht. Barbara besloot dus met haar gezond verstand volgens hetgeen zij duidelijk las in het altoos opengeslagen boek der natuur, dat er noodzakelijkerwijze een eerste beginsel van alles moest wezen, een Opperste Wezen namelijk, dat van niemand anders voortkomt, maar uit hetwelk alle andere dingen ontspruiten.

Zoo zien wij de waarheid bevestigd van hetgeen de H. Apostel Paulus zegt: »dat Gods onzichtbare dingen worden gezien en erkend door

de geschapene dingen, ook zelfs de eeuwige kracht en Godheid, zoodat zij die deze schepping bewonderen en den waren God niet erkennen, onverschoonbaar zijn. (Rom. 1. 20.)

Maar deze kennis is nog geen geloof, zij is slechts eene goede voorbereiding tot het geloof, maar nog geenszins het alleen waar en alleenzaligmakend geloof dat door de liefde werkt. Immers verzekert ons dezelfde Apostel: »dat het geloof is uit het gehoor, maar het gehoor is uit het woord Gods." (Rom. 10. 17.)

Barbara had nog niet gehoord. Het ware geloof was haar nog niet verkondigd geworden; welnu, ook dit zal geschieden, en door de genade Gods gaat het werk van hare roeping tot het Christendom voltrokken worden.

In dien tijd was er een helder stralend licht in het Oosten opgegaan, in den persoon van den vermaarden priester en leeraar Origenes, discipel van den H. Clemens van Alexandrië, en bijgenaamd »de Diamant," wegens zijne onverdroten vlijt en aanhoudende werkzaamheid. Origenes werd in het jaar 185, te Alexandrië, toenmaals de tweede wereldstad geboren; (1) zijn vader Leonides was zoozeer getroffen door

(1) De eerste wereldstad was immers Rome: volgens den dichter Martialis.

»Terrarum Dea, gentiumque Roma, cui nil est par et nihil secundum," (Epigr.)

(Rome is de Godin der aarde en der volkeren, niets is haar gelijk, en er is geen tweede stad zooals zij.)

de jeugdige onschuld van zijn slapenden zoon, dat hij zijne borst, als het heiligdom des H. Geestes, kustte.

Door zijn aangeboren vernuft en naarstigheid bracht het Origenes zoover, dat hij, slechts 18 jaren oud zijnde, als Catechist of geloofs-onderwijzer van den Bisschop-Patriarch Demetrius te Alexandrië optrad in de Christelijke Leerschool aldaar, Didaskaleon genoemd.

Origenes heeft meer dan zesduizend werken geschreven. Men heeft hem echter eenige dwaalleeren toegeschreven, die in het jaar 553, onder den naam van Origenismus door de V^{de} algemeene kerkvergadering van Constantinopel zijn veroordeeld geworden. Indien het geoorloofd is te denken dat Origenes zelf vreemd was aan deze dwalingen, kan men nochtans niet ontkennen dat de ketters deze meeningen als door Origenes geleeraard, hebben voorgegeven, (Darras T. 8, p. 26, 27.)

Eusebius verhaalt ons, (Hist. eccl. L. 6, C. 4) dat Origenes niet enkel mannen, maar ook vrouwen en jonkvrouwen, die naderhand den marteldood hebben ondergaan, tot leerlingen had, zooals bij name Rhais, eene catechumene die gelijk Origenes zelf zegt, door de vlammen van haren brandstapel werd gedoopt, en de H. Potamiana, maagd en martelares, met hare moeder Marcella. Ook heeft Origenes te Anti-ochië eenigen tijd bij Keizer Alexander Severus

en zijne moeder Mammæa gewoond en dikwerf voor hen over de leer van Jezus Christus gepredikt. Deze invloed der Christelijke beginselen, bleef den Keizer geheel zijn leven bij. (Darras T. 8. p. 9.)

De school van Origenes was waarlijk eene school van bloedgetuigen des waren geloofs; de groote leeraar had zelfs zijnen eigen vader moed ingeboezemd tot den marteldood. Toen zijne leerlingen Ambrosius en Proctetes in de VIe vervolging (zie Hoofdstuk III) waren gevangen genomen geworden en in 't diepst van Gallië naar Keizer Maximinus gesleept, schreef hun Origenes zijne »Aanwakkering tot den marteldood." (Darras T. 8. p. 121.)

Volgens de overlevering werd ook de H. Barbara door dezen geleerden man op eene zijner reizen naar Palestina, te Nicomedie, in het ware geloof onderwezen.

Dat Origenes zelf te Nicomedië is geweest, blijkt uit zijnen brief aan Julius Africanus, een der geleerdste priesters van dien tijd, over de authenticiteit of echtheid der bijbelsche geschiedenis van Susanna, waarin Origenes zegt o. a.: »dat de enkele dagen die hij te Nicomedië heeft doorgebracht, hem niet den noodigen tijd hadden overgelaten, om elke van zijne tegenwerpingen afzonderlijk te beoordeelen." (Darras T. 8. p. 14.)

Andere schrijvers zeggen dat Origenes door den priester Valens of Valentinus de H. Bar-

bara in het geloof deed onderwijzen en haar het H. Doopsel toedienen, nadat de H. Jonk-vrouw, de groote wijsheid en geleerdheid van Origenes door de volksstem vernomen hebbende, besloten had, buiten weten haars vaders eenen brief tot dien vermaarden leeraar te zenden, om van Hem den waren God en den waren Godsdienst te leeren kennen. (1)

De brief dien Barbara aan Origenes schreef was van volgenden inhoud:

»Hooggeleerde vader en wijd vermaarde leeraar Origenes.

Met groote begeerte en blijdschap des harten heb ik vernomen dat gij een leeraar en bewijzer zijt der ware Godheid. Van af dat ik de jaren van verstand heb bereikt, heb ik uit geheel mijn hart getracht tot de kennis van den waren God te komen. Ik heb opgemerkt dat een beeld van hout, steen, zilver goud of eenig ander metaal geen God kan wezen, dat zulk beeld, hoe schoon het ook mocht zijn, toch niets anders is dan eene gevoellooze stof.

Dikwijls stond ik bij de beelden der goden, enkel om de waarheid te beproeven en niet om die beelden te aanbidden. Nimmer schenen ze mij iets anders te zijn, dan beelden, die niet zien, noch hooren, noch voelen, noch eenige andere macht bezitten.

(1) Leven en mirakelen van de H. Barbara, Gent. 1861.

Somtijds vroeg ik of het menschen geweest waren die men nu als goden eerde; men antwoordde mij: ja. En aanmerkende het schandelijk leven dat zij geleid hadden, besloot ik bij mijzelve, dat het geen goden konden zijn die zulke booze menschen waren geweest, ja, dat menschen geene goden kunnen worden omdat zij een begin hebben en sterfelijk zijn. Ik vermeen dat God geen begin, noch einde heeft en overzulks dat God vóór alle tijden geweest is en zonder ophouden zal bestaan.

Met deze en dergelijke overdenkingen heb ik mij dikwijls bekommerd; en alhoewel de ware God mij onbekend is, heb ik Hem nochtans bemind, geëerd en geloofd; ik heb mij aan Hem aanbevolen, want door Hem ben ik hetgeen ik ben, Hij heeft mij gemaakt en geschapen; aan Hem heb ik mijn leven te danken.

Ik wil niet ophouden te zoeken tot ik Hem vinde.

Daarom Eerwaarde vader, indien het waar is wat men van u zegt, zoo bid ik u ootmoedig, verdrijf uit mijn hart den duisteren nacht der afgoderij en bestraal het met het waarachtig licht der goddelijke kennis, want ik begeer vurig den waren God te kennen.

Ik hoop uw antwoord te ontvangen, zoo gij mij een waardig acht.

Uwe Dienares,
BARBARA, van Nicomedie."

Deze brief toevertrouwd aan eenen getrouwen boodschapper, werd door de maagd van Nico-medië naar Alexandrië gezonden. Niettegenstaande den grooten afstand van de twee steden, kwam de bode gelukkig te Alexandrië aan.

Zoo haast Origenes den brief van Barbara ontvangen en gelezen had, kuste hij dien met groote blijdschap, God lovend en dankend wegens de gunst die Hij aan Zijne dienstmaagd Barbara had bewezen.

Terstond gaf hij haar antwoord als volgt :

»Origenes, onwaardige Priester en dienaar van den waarachtigen God, en Zijn verkondiger, zoo veel het mogelijk is in Alexandrië; aan de edele dochter van het Barbarisch volk, Barbara, zaligheid in Onzen Heer Jezus-Christus!

Eene nieuwe manier van Gods werking verwekt in ons eene nieuwe blijdschap en dient ons tot verwondering; want wie hoorde ooit dat er eenige mensch, door de inspraak Gods alleen met eigen verstand en vrijen wil, zonder eenig behulp van uitwendig onderwijs, zich uit de dwaling der afgoderij heeft getrokken? Gij kent reeds den waren God, daar gij schrijft wie, hoedanig en hoe groot God is... Maar hetgeen gij niet schijnt te weten, is, dat God, alhoewel Hij één in wezen is, nochtans drie-vuldig is in personen. Deze personen zijn de Vader, de Zoon en de H. Geest.... Mijn gezant, dien ik u met uwen bode zal toezenden,

zal u dit breedvoeriger uitleggen, en u verder in de goddelijke geboden onderwijzen volgens de boeken die hij u zal medebrengen!

Ondertusschen vermaan ik u dat gij standvastig moogt volharden in uw geloof en bereid zijn om alle pijnen voor hetzelfde te verdragen, want God zelf heeft gezegd: »Die zijne ziel in deze wereld haat, zal ze bewaren tot het eeuwig leven." (Jo. 12. 25.)

»Blijf welvarend, uitverkorene dochter der eeuwige zaligheid, en groei altoos in deugden voor God."

Volgens zijne belofte zond Origenes, den Priester Valens of Valentinus, als zijnen afgezant met den bode van Barbara, naar Nicomedie. Toen deze mannen in de stad gekomen waren, vernamen zij dat de maagd ziek te bed lag en haar vader zeer bedroefd en ongerust was. Het scheen dat Barbara niet van lichaam ziek was, maar dat hare ziel uit liefde tot den waren God verkwijnde.

De bode van Barbara ging vooruit en boodschapte haar dat er een afgezant van Origenes met hem gekomen was en haar, om alle achterdocht van haren vader te verdrijven, onder het voorkomen van een ervaren geneesheer, begeerde te bezoeken.

Barbara was zeer verwonderd en verheugd over deze blijde tijding en gebod haren bode den gezant van den grooten leeraar zoo spoedig mogelijk tot haar te brengen.

Dioscorus, door het statig voorkomen van Valentinus getroffen, en niets zoo zeer wenschende dan zijne dochter zoo spoedig mogelijk hersteld te zien, gaf hem verlof haar te bezoeken.

De eerste zorg van Valentinus was aan Barbara den brief en de boeken van Origenes zooals de 4 Evangelien, de Brieven van den H. Paulus, de Psalmen van David enz., te overhandigen. Verder onderwees hij haar in al de punten van het Christelijk geloof, en diende hij haar het H. Doopsel toe.

Sommige schrijvers beweren dat zij door eenen Engel of door den H. Joannes den Dooper werd gedoopt. (Leven en Mir. van de H. Barbara, Gent 1869, p. 9—13.)

Wij zullen in de volgende bladzijden zien hoe de H. Barbara Gode dankbaar is geweest voor hare wonderlijke roeping tot het ware geloof, hoe zij zich zelve aan Jezus-Christus heeft toegewijd, en haar geloof aan de leering van Jezus-Christus geenszins heeft verborgen, maar openlijk heeft beleden en ondanks alle pijn en vervolging, tot den dood toe standvastig heeft bewaard.

Hoofdstuk III.

Dioscorus biedt zijne dochter een voordeelig huwelijk aan. —

Hij doet in haren toren eene badkamer vervaardigen en
begeeft zich op reis. — De geestelijke verloving der

H. Barbara. — Het derde venster. — Het H. Kruisteeken der

H. Barbara. — Terugkeer van Dioscorus. — De geheimen

der H. Drievuldigheid en der Verlossing. — Vlucht

en gevangeneming der H. Barbara.

„Sponsabo te mihi in sempiternum.”
(OSEE, 2. 19.)

Ik zal u voor eeuwig met Mij verloven.

„Tres sunt qui testimonium dant in coelo,
Pater, Verbum et Spiritus Sanctus.”

(S. JO, EP. 1 5. 7.)

Er zijn er drie die getuigenis geven in
den hemel: de Vader, het Woord en de
H. Geest.

„Non enim judicavi me scire aliquid inter
vos, nisi Jesum et hunc Crucifixum.”

(S. PAUL. COR. II. 2.)

Ik heb geoordeeld dat ik onder u niets
anders wete dan Jezus en Jezus den Ge-
kruisten.

erlicht door de schitterende waarheden
des geloofs, vond Barbara slechts smaak
in de zoete en troostrijke overweging der
Goddelijke leer; zij onderhield niet alleen
de H. wet van Christus, maar ook Zijne Evan-
gelische raden tot de volmaaktheid. (Mgr. J. Th.
Laurent, Hagiologische Predigten, T. I., p. 295.)

getrouw aan de inspraken der genade, verlangde zij niets meer dan het geluk des hemels; de wereld scheen haar niets te bezitten dat een Christelijk hart waardig was.

Ook onze Heilige legde de belofte van eeuwige zuiverheid af. Want de maagdelijke zuiverheid scheen haar eene zoo kostbare en liefelijke deugd, dat zij besloot liever alles, ja ook het leven, dan dezen schat te verliezen. De verhevene waardigheid eener bruid van Jezus-Christus, den allereinsten en allerschoonsten minnaar der zielen, was het eenig voorwerp van hare eerezucht (*Speciosus forma prae filiis hominum Ps. 44. 3.*) en het vurigste verlangen van haar leven.

Men kan niet zonder stichting en aandoe-ning de geschiedenis lezen der H. Maagden die in menigte Martelaressen zijn geworden, wijl haar eene huwelijks-verbintenis werd aangeboden, welke zij weigerden, zeggende, dat zij belofte van eeuwige zuiverheid hadden gedaan, en dat zij in haar hart aan de liefde van Jezus-Christus, den voorkeur boven alle aardsche liefde hadden gegeven.

Zoo zien wij de H. Agnes aan den zoon van den Romeinschen Praetor Symphronius, op zijne huwelijksaanvraag tot antwoord geven: »wijk van mij, gij spijs des doods, want reeds een andere minnaar is u bij mij voorgekomen; hij heeft mij zijnen ring tot onderpand gegeven en mij als eene Bruid met eene kroon versierd."

Hierop werd zij op bevel van den Praetor gevangen genomen en stierf, eerst 13 jaren oud, den marteldood.

De H. Catharina weigerde standvastig de hand van keizer Maximinus, omdat zij hare zuiverheid aan Jezus-Christus had toegewijd. Ook zij stierf dientengevolge in vele pijnen.

Ook de H. Agatha hield getrouw tot den dood toe hare belofte van zuiverheid, toen Quintianus, Praetor van Sicilie haar wilde huwen.

De overlevering verhaalt dat de H. Petronella dochter van den H. Petrus, door eenen graaf met name Flaccus, alhoewel deze haar nooit gezien had, bemind en ten huwelijk gevraagd werd, maar drie dagen uitstel vroeg, en ondertusschen al biddende den geest heeft gegeven.

De H. Thecla wierp zich in den brandstapel om niet tegen hare gelofte, eenen zekeren Tamiridis tot bruidegom te moeten nemen. De H. Susanna (11 Aug.) werd ook, na vele tormenten, op last des Keizers Diocletianus in haar huis onthoofd, wjl zij Galerius 's Keizers zoon weigerde te huwen.

De H. Ursula en hare gezellinnen ondergingen den marteldood om hare zuiverheid te bewaren.

Hetzelfde wordt verhaald van de HH. Lucia, Rufina, Secunda, en ontelbare H. Maagden.

Deze H. Maagden waren allen met Jezus-Christus »dien de Engelen dienen, wiens schoonheid zon en maan bewonderen, »(Offic. S. Agn.) verloofd en werden ook met Jezus-Christus" dien zij op aarde met de innigste toegenegenheid beminden, in den hemel voor eeuwig vereenigd." (Offic. S. Agn.)

De liefde, zegt de H. Dionysius Areopagiet, (Lib. de dev. nom. Cap. 4. Gen. 2.) vervreemt de beminnende persoon van haar eigen zelve en doet haar geheel en al in het beminde voorwerp overgaan. Zoo konden de HH. Maagden en Martelaresen ook wel met den H. Paulus uitroepen: »ik leef wel, maar ik ben het zelve niet meer die leef, Jezus-Christus leeft in mij." (Galat. 2.)

Konden zij dan wel anders denken, anders spreken, anders handelen dan de Heer Jezus-Christus zelf? Is het dan te verwonderen dat hare liefde sterker was dan den dood, daar zij bezielde waren door den sterken God, die den dood heeft overwonnen.

De H. Ambrosius zegt: »niet daarom is de kuischheid prijzenswaardig omdat zij bij Martelaren gevonden wordt, maar omdat zij kracht geeft om Martelaren te worden. (C. 1. de Virg. en Brev. Rom. 1. 4. de Comm. Virg.)

De verdere geschiedenis der lieve H. Barbara zal zulks ook meer en meer bevestigen, daar wij zullen zien hoe de bewaring der zuiverheid ook aanleiding gaf tot Barbara's martelaarschap.

Dioscorus, die groote bezorgdheid voor zijne dochter had, ja die er een soort van afgod van maakte, was er op bedacht haar eenen stand in de maatschappij te bezorgen, die aan hare verdiensten en schoone hoedanigheden evenredig was. Hij bood dan Barbara een zeer voordeelig huwelijk aan, dat haar tot eene der voornaamste Dames van het land zou verheffen.

Barbara antwoordde dat zij van het huwelijk in het algemeen afkeerig was, en verklaarde dat de teederheid welke zij haren vader toedroeg, haar wederhield hem te verlaten en eenen bruidegom te volgen; tevens voegde zij er bij dat zij haren vader, die reeds op hooge jaren begon te komen, in zijnen ouderdom wilde verzorgen.

Dioscorus duidde haar dit antwoord geenszins ten kwade; hij vermeende dat de tegenzin om in het huwelijk te treden, bij zijne dochter uit haar eenzaam leven was ontstaan, en hoopte dat deze afkeer door den tijd wel zou verdwijnen; hij dacht haar bij zijne terugkomst van eene reis die hij moest ondernemen, in eene betere stemming te vinden en besloot ook zijne dochter in het vervolg meer deel te doen nemen aan de openbare vermakelijkheden der stad en haar in de aanzienlijkste gezelschappen in te voeren.

Ook deed Dioscorus, in den toren die zijner dochter tot verblijf diende, eene fraaie badkamer vervaardigen, alwaar de jonkvrouw deze

voor de Oostersche volkeren zoo noodzakelijke als gezonde verfrissching der baden zou knnnen genieten.

Den werklieden werd uitdrukkelijk door Dioscorus geboden in deze kamer twee vensters te maken, een aan de zuidzijde en een aan de noordzijde, opdat de opkomst der zon aan den oostkant, de teedere maagd in haren morgenslaap niet zoude storen, en dat ook de ondergang der zon aan de westzijde, haar insgelijks des avonds niet zou hinderen.

Een geheimzinnig licht zou door spiegelsteen dit vertrek oplichten, terwijl de lotgevallen der heidensche goden op de muren geschilderd en hunne marmeren standbeelden er een soort van tempel van zouden maken.

Toen Dioscorus op reis moest, was de badkamer nog niet geheel klaar. Op zekeren dag dat Barbara bij de werklieden wilde gaan om het nieuw badvertrek te bezichtigen, had zij volgens de legende, (Leven en Mirak. van de H. Barbara, Gent 1561, p. 18,) eene wonderbare verschijning.

Zij zag eenen Engel des Heeren, die haar sprak van de goedheid en onuitsprekelijke liefde van den Heer Jezus-Christus, welke voor de zaligheid der menschen het vleesch had aangenomen en eenen schandelijken dood had willen sterven. Vervolgens verscheen haar Jezus-Christus zelf in de gedaante van een klein kind vol

glans en luister. Dit kind bood haar met de éene hand eene veder of pluim van eenen struisvogel en met de andere hand eenen gouden gordel aan, en haar vriendelijk groetende, zeide het: »Mijne uitverkorene vriendin, uw rein en deugdzaam leven heeft mij zoozeer behaagd dat Ik u met deze giften trouwe als eene eeuwige bruid."

De edele maagd door de tegenwoordigheid van onzen Heer verblijd en nog meer verheugd door de zoete woorden die zij uit Zijnen mond hoorde, viel met de grootste ootmoedigheid ter aarde en ontving de minnelijke giften die de Heer haar bracht tot panden van eeuwige trouw.

Men verwondere zich niet dat de Koning der glorie met dusdanige zinnebeelden Zijne uitverkorene bruid Barbara heeft willen trouwen; zoo heeft Hij immers ook aan de H. Catharina van Senen en nog andere maagden eenen gouden ring tot teeken Zijner trouw aangeboden.

De veder van den struisvogel was hier het zinnebeeld der kracht, waarmede Christus de H. Barbara begaafd heeft om de pijnen van haren marteldood te kunnen verdragen. De gouden gordel was als een teeken dat zij gedurig moest gereed zijn om de reis uit dit leven naar de eeuwigheid te beginnen.

Toen nu deze H. Maagd met haren hemelschen Bruidegom Jezus-Christus op zulke geheimzinnige wijze was verloofd geworden, ver-

haalde haar de Engel de onbegrijpelijke pijnen, den schandelijken en bitteren dood welke haar minnelijke Bruidegom had geleden, om haar en alle menschen van de eeuwige pijnen der hel te bevrijden, en op hetzelfde oogenblik werd het klein kind geheel rood, en scheen geheel doorwond en als met bloed overgoten te zijn.

De H. Maagd dit ziende, weende en klaagde met eene groote droefheid des harten over het lijden en den dood des Zaligmakers, en alsdan voorspelde haar de Engel welke pijnen zij zelve om den naam des Heeren zou moeten lijden, opdat zij niet alleen de kroon der maagden, maar ook de kroon der martelaren in den hemel zou verwerven.

Na deze verschijning gevoelde de heilige jonkvrouw eene groote blijdschap; zij bedankte den Heer en gaf zich geheel over aan Zijnen goddelijken wil.

Toen zij nu bij de arbeiders gekomen was en het werk in oogenschouw had genomen, vatte zij de gedachte op nog één venster te doen vervaardigen langs de oostzijde, opdat dan de *drie* vensters dezer kamer ter eere van het geheim der H. Drievuldigheid zouden strekken.

De bouwmeester gaf wel voor dat Dioscorus nadrukkelijk bevolen had slechts twee vensters aan te brengen, maar Barbara bleef bij haar voornemen en zeide tot den bouwmeester: »wanneer mijn vader u eenige aanmerking hierover

zal n
bevo
opge
Se
ook
bitte
De n
bara
in d
(Off
D
zich
die
Het
haar
in d
naar
(Hil
Z
het
naar
weg
har
als
har
tuig
het
was
van
verl

zal maken, zeg dan maar, dat ik u zulks heb bevolen, ik zal hem dan de reden hiervan wel opgeven."

Sedert het visioen van dat bloedend kind had ook de maagd gedurig hare betrachting op het bitter lijden en den kruisdood van Jezus gesteld. De meeste schrijvers zeggen ons dat de H. Barbara het kruis, het teeken van onze verlossing in den vloer van de badkamer deed inleggen. (Offic. Dioec.)

De legende verhaalt ons ook dat deze maagd zich op zekeren dag in deze kamer bevond, die voor haar als eene bidkapel was geworden. Het water trouwens van het bad, herinnerde haar aan het H. Doopsel, en de drie vensters in dit verblijf aan de H. Drievuldigheid in wier naam zij dit H. Sacrament had ontvangen. (Hillegeer. Strijd- en zegepraal der HH. Gods.)

Zij leunde tegen een marmeren pilaar, waar het water der fontein voor de baden uitliep; naar gewoonte was Barbara verdiept in de overweging van de smarten des Zaligmakers, en hare tranen van innig medelijden stroomden als blinkende paarden in het heldere water. In hare overweging verslonden, maakte zij werktuigelijk met den vinger een kruisteekeu op het marmer, en ziet, alsof die steen van week was geweest ware, bleef voortaan het merkmaal van het verheven en eerbiedwaardig teeken onzer verlossing duidelijk in den marmersteen geprent.

Nog langen tijd, nadat de H. Maagd den marteldood had geleden, bleef dit kruisteecken in hare badkamer bestaan en vele zieken die er zich gingen wasschen en het bedoelde kruisteecken, onder aanroeping van de H. Martelares aanzagen, werden er van hunne ziekten genezen. (*Legendario delle Santissime Vergini*, per Gio Batt. Rossi, in Pavia, 1619.)

De vrome middeleeuwsche legende verhaalt ons ook nog dat de H. Barbara, in hare volledige afgescheidenheid van Priesterlijke hulp, door Gods Engelen met de H. Spijs der Engelen, en wel onder de gedaanten van brood en wijn wierd gesterkt. Mgr. J. Th. Laurent, *Hagiol. Predigten*. T. I. p. 296.) Tevens dat zij om zich het H. Altaargeheim steeds te herinneren, eenen kelk met eene hostie op den muur van haar verblijf teekende. Hetzelfde deed later de H. Aloysius van Gonzag. (*Die Hl. Stadt Gottes*, 1883, Steijl, Missionshaus.)

Daar haar vader zoovele afgodsbeelden in dit verblijf, tot sieraad niet alleen, maar ook ten bewijze zijner gehechtheid aan den heidenschen godsdienst, had doen plaatsen, was de christelijke jonkvrouw bij het zien dezer ergerlijke vertooningen, vaak zoozeer verontwaardigd, dat zij den standbeelden in het gezicht spuwde en uitriep: »mogen allen die u aanbidden en hunne hulp van u verwachten, ook aan u gelijk worden!» Ook sloeg ze de beelden der afgo-

den van goud en zilver aan stukken, die zij dan aan de arme menschen uitdeelde.

In gebed en overweging der geloofsgeheimen, in vasten en verstervingen, sleet nu deze Heilige Maagd hare jeugdige dagen tot aan de terugkomst van haren vader. Dioscorus was terstond benieuwd om de voltooide badkamer in oogenschouw te nemen en begaf zich met de werklieden derwaarts, Toen hij nu in plaats van de twee door hem bestelde vensters, er drie aantrof, vroeg hij naar de oorzaak hiervan. De metselaars antwoordden dat zijne dochter dit zoo geregeld had. De huisheer zeide niets, maar toen hij met zijne dochter alleen was, gaf hij haar zijne verwondering wegens het derde venster te kennen en zeide hij dat er twee vensters voldoende zouden geweest zijn. Barbara antwoordde geheel bedaard: »wel, vader, er zijn immers ook drie vensters om elken mensch te verlichten die in deze wereld komt.” — »Ik begrijp u niet,” hernam Dioscorus. — »Kom dan maar even mede naar de badkamer” verzocht hem de jonkvrouw. Aldaar gekomen zijnde, toonde zij haren vader ook het kruisteeken dat er zich bevond en sprak zij aldus: »Vader, deze drie vensters beteekenen den Vader, den Zoon en den H. Geest, door wier licht elke mensch wordt verlicht, wanneer hij ook tevens gelooft aan het geheim van het kruis, waarop Jezus-Christus de Zoon Gods, de tweede persoon van

deze Heilige Drievuldigheid, voor het heil der menschen is gestorven.

Ook maakte zij haren vader opmerkzaam er op hoe onverstandig het was de afbeeldsels der godheden, voorwerpen door 's menschen handen vervaardigd, als goden te beschouwen. Ook sprak zij van de laagheden en buitensporigheden der personen welke door deze beelden waren voorgesteld, en van de verregaande dwaasheid door het beginsel alleen van de menigvuldigheid der goden reeds in zich bevat.

»Er is slechts één Opperste Wezen, één God», zeide zij. »De Schepper van alles, almachtig, oneindig», Heer en Meester van het heelal, de eenige Rechter en Beslisser van het lot der menschen, en deze eenige God in drie Personen, de eenige aanbiddelijke is de God der Christenen; iedere andere Godheid is louter inbeelding.»

In den eersten oogenblik was Dioscorus als verstomd over hetgeen hij van zijne dochter moest hooren, maar welhaast nam zijne aangeboren woestheid van aard de overhand. Nooit was er een door de honden achtervolgende stier of een gewonde leeuw woedender dan deze heiden, toen hij begreep dat zijne dochter die hij zoo zeer beminde, nochtans gevoelens had omhelsd, welke zoo hemelsbreed van zijne geloofsbegrippen verschilden, en dat zij deze leeringen zoo rondborstig durfde aan den dag leggen. Hij

zag dat Barbara de goden had verlaten voor het gehaat en veracht geloof van Christus, den Nazareër. Toen hij zich nu ook herinnerde dat Barbara, voor zijne reis het aangeboden huwelijk had van de hand gewezen en hij gehoord had dat er onder de Christenen velen den ongehuwden staat verkozen, werd hij zóó vergramd dat hij zijn zwaard trok om zijne dochter het hart te doorboren.

De maagd echter voor welke veel grootere beproevingen en luisterrijke zegepralen waren weggelegd, ontweek de woede haars vaders en nam ijlings de vlucht.

Dioscorus achtervolgt haar als een jachthond die met den vinnigsten ijver het eens gevatte spoor blijft drukken. De maagd was op het punt door haren vader bereikt te worden, nu opende zich volgens de legende eene steenrots om haar eenen doortocht te verleenen. (Rosweij-dus-Ribad. en P. Math. Vogel, Lebensb. der H. H. Gottes, T. II. p. 621.) Barbara vond eene schuilplaats in eene bergkrocht, en zou niet ontdekt zijn geworden, zoo het niet ware geweest dat een schaapherder hare verbergplaats aan Dioscorus had bekend gemaakt. Deze herder werd tot straf, zegt eene andere Legende, (Gent 1861, Leven en Mirak. van de H. Barbara, p. 24,) in eenen steen en zijne kudde in sprinkhanen veranderd. Toen Dioscorus haar eindelijk in gemelde krocht, alwaar zij in het gebed was ver-

diept, gevonden had, wierp hij haar op den grond, sloeg en stiet haar wreedelijk en sleurde haar bij de haren naar eene naburige hut, waaruit hij haar vervolgens door zijne dienstboden deed naar huis voeren.

Hier begonnen de mishandelingen van den ontaarden vader op nieuw, en poogde Dioscorus met alle geweld zijne dochter tot de aanbidding der valsche goden over te halen.

De jonkvrouw wist echter zeer goed dat het beter is zijne ouders dan Jezus-Christus te beproeven. (S. Jo. Climac.) zij bleef standvastig en lijdzaam. Toen nu Dioscorus wel inzag dat al zijne moeiten en geweld niets konden baten, bracht hij zijne dochter gebonden en duidelijke sporen van mishandeling dragend naar het paleis van den landvoogd of Praetor Marcianus en beschuldigde hij haar dat zij eene Christene was en de goden des Rijks verachtte; er tevens er op aandringend dat de Praetor haar niet vrij moest laten, voor dat zij het Christendom zou afgezworen en de goden zou gehuldigd hebben. Zoo gebeurde hier ook wat de Zaligmaker had voorspeld: »vaders zullen hunne kinderen overleveren.”

Door deze manier van doen hoopte Dioscorus dat zijne dochter de folteringen der beulen niet zou kunnen verdragen, maar reeds op de bedreiging of het eerste gezicht daarvan het christelijk geloof zou verzaken. In alle geval zou

hij een schitterend bewijs van zijne eigene ge-
hechtheid aan den godsdienst der Cesars geven
en zijne goederen behouden, die anders, wan-
neer de Keizer zou vernemen dat zijne dochter
tot de aanhangers van het Christendom behoorde,
zeker zouden verbeurd verklaard zijn geworden.
(Rosw. Ribad. T. II. p. 616.)

Mocht Barbara onverhoopt in de belijdenis
van het Christendom volharden, dan zou hij het
genoegen smaken, haar in de hevigste pijnen
voor hare hardnekkigheid te zien boeten.

Hoofdstuk IV.

Keizer Maximinus I, en de zesde algemeene vervolging der Kerk.

Het eerste verhoor en de eerste folteringen der H. Barbara.

Zij wordt des nachts door den Heer Jezus bezocht, genezen en gesterkt. — Tweede verhoor. — Nieuwe pijnigingen.

De H. Barbara wordt door de straten der stad gesleurd en eindelijk ten dood veroordeeld.

„Non veni pacem mittere, sed gladium... Tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium.” MAT. X. 34, 21.

Ik kom niet den vrede brengen, maar het zwaard... De broeder zal zijnen broeder en de vader zijnen zoon overleveren.

„Cum duxerint vos tradentes; nolite praecogitare quid loquamini; sed quod datum vobis fuerit in illa hora, id loquimini, non enim vos estis loquentes, sed Spiritus Sanctus.”

MATH. XIII. 11.

En wanneer zij u wegvoeren. om u over te leveren, bedenkt niet te voren wat gij spreken zult; maar hetgeen u in die ure gegeven zal worden, spreekt dat; want niet gij zijt het die spreekt, maar de Heilige Geest.

„Omnia possum in Eo, qui me confortat.”

PHIL. IV. 13.

Ik kan alles in Hem, die mij versterkt.

oen Rome's beschaving met de Grieksche in aanraking kwam, namen beide beschavingen niet hare wederzijdsche deugden, maar veeleer hare ondeugden over. Het bleek al spoedig dat de stoffelijke vooruitgang van het Romeinsche Keizerrijk met

reuzenschreden den zedelijken achteruitgang der onderdanen bevorderde. Zulks geschiedde door het beginsel zelf van de *veelvuldigheid der goden*.

De heidensch-Romeinsche wereld had den eenigen en waren God, die nochtans in Zijne werken zoo duidelijk kenbaar is, miskend; zij had de waarheid, zegt de H. Paulus, in de onrechtvaardigheid begraven; (Rom. I, 18,) en de glorie van eenen onsterfelijken en onbederfelijken Schepper in het vergankelijk en bederfelijk beeld van menschen en dieren en van veelsoortige ijdele maaksels veranderd, die als godheden werden aanbeden. (Rom. I, 20, 23.)

Derhalve leverde God de rampzalige maatschappij aan de losbandige begeerten des harten, aan de ontucht en aan alle soorten van misbruiken over. (Rome I. 24 — I, 28, 31.) Rome was toen in den waren zin het onkuische vrouws-persoon geworden, waarvan de H. Joannes in het boek der Openbaring gewag maakt.

De H. Apostelen Petrus en Paulus en na hen, de Pausen, de geloofsverkondigers, de belijders en ontelbare martelaren zouden door het woord der waarheid en het bloed der getuigenis aan het oude bedorven en vermoldme Rome der Cesars, eenen nieuwen en duurzamen, ja eeuwigen luister schenken, den luister namelijk der *Christelijke beschaving*, door welke de mensch tot zijne ware bestemming en zijn waar geluk wordt aangeleid.

Het heidensch Rome, wiens adelaren in hunne zegevierende vlucht het aardrijk met hunne scherpe klauwen hadden omklemd, gaf zich echter niet dan na hevigen en stuiptrekkenden tegenstand over.

Gedurende drie eeuwen hield het heidendom dezen strijd op leven en dood vol tegen het Kruis van Christus en vervolgde het op allerlei wijzen, met ongehoorde verwoedheid de aanhangers van het Christelijk geloof. Maar het werk Gods zegepraalde; hoemeer bloed er stroomde, hoemeer er ook Christenen, als uit een vruchtbaar zaad, ontsproten, zegt Tertullianus: »Semen sanguis Christianorum", een zaad is het bloed der Christenen.

Eindelijk moest de wormstekige Keizertroon naar Byzantium, (Constantinopel) de wijk nemen en plaats ruimen voor den Bisschoppelijken Zetel van den stedhouder van Christus. »Galilee Vicisti!" Gij hebt overwonnen, o Galileeër, riep de verbitterde Christenvervolger, Juliaan de afvallige, terwijl hij het bloed dat uit Zijne wonde spatte, ten hemel wierp.

De duisternissen van de lange nacht der dwaling, moesten zwichten voor den blinkenden dageraad van het waar geloof: »haec est victoria quae vincit mundum, fides nostra." Het is ons geloof dat over de wereld zegeviert.

Een woordje in het algemeen zij hier gezegd over de zesde groote vervolging der Christenen,

onder welke ook onze Heilige Barbara den marteldood voor de geloofsleer van Jezus-Christus heeft geleden.

Na den dood van Keizer Septimius-Severus die de vijfde algemeene vervolging der Kerk had geboden, liet men gedurende een tijdverloop van vier en twintig jaren de Christenen ongemoeid. Keizer Alexander-Severus was hun zelfs gunstig; de leeringen van Origenes hadden in zijne jeugd eenen gunstigen indruk op hem gemaakt; hij eerde Jezus-Christus als eenen zijner goden en had Zijne beeldtenis met die van Orpheus, Abraham en Apollonius van Thyane in zijne huiskapel geplaatst. Hij had eene bijzondere voorliefde voor de Christelijke spreuk: *»doet niet aan anderen wat gij niet wilt dat men aan u zelven doe.«*

Men zegt dat zijne moeder Mammæa, ook door Origenes onderwezen was geworden en in het geheim tot het Christendom was bekeerd; daar deze vrouw op haren zoon eenen grooten invloed had en hem altoos vergezelde, was nimmer eene Keizerlijke regering den Christenen zoo gunstig gezind dan deze.

Toen Keizer Alexander oud 28 jaren en na 13 jaren geregeerd te hebben, in het jaar 235 met zijne moeder, te Siklingen bij Mainz, onder voorwendsel zijner gestrenge legertucht door eenige oproerige Gallische soldaten, opgehitst door den veldheer Maximinus, vermoord

werden, veranderde terstond deze gunstige toestand.

Maximinus, de moordenaar van Alexander Severus, werd zijn opvolger.

Cajus Julius Verus Maximinus, werd in het jaar 173, in eene ellendige hut van een Thracisch dorpje geboren. Hij was de zoon van Micca of Meck een Gothschen vader en van Abaca, eene Alaansche moeder. Hij was eerst een veehoeder en stelde zich in zijn land aan het hoofd der andere herders, wanneer zij zich tegen de baanstroopers wilden verweren. Hij werd soldaat onder Septimius Severus die hem wegens zijne groote dapperheid zeer gunstig was en hem in rang deed opklimmen; onder Caracalla was hij Centurio of honderdman (kapitein), onder Helio-gabalus, van wiens verwijfde zeden hij eenen walg had, Tribunus of Legeroverste. Keizer Macrinus was hem minder goed gezind, weshalve hij naar zijn geboorteland, Thracie, terug keerde. Onder Alexander-Severus kwam hij weer in aanzien, werd Senator en bevelhebber van de legioenen tegen de Perzen benoemd, in welke betrekking hij zich wederom zeer onderscheidde; vervolgens werd hem door den Keizer de vorming der nieuw aangeworven troepen in Germanië opgedragen.

In dien tijd, zegt Châteaubriand, (Etud. Hist. T. I. p. 262), was het Keizerrijk aan een pachthof gelijk, dien de Keizer aanpachtte op voorwaarde

van spoedig te zullen sterven. Alexander Severus had reeds te lang geregeerd; reeds hunkerden de soldaten naar de geschenken en fooien van eenen nieuwen meester.

De hoop van te regeren en ook wellicht zijn woeste aard, maakten nu van Maximinus eenen oproerling. Hij was het hoofd van den moord-aanslag op den Keizer Alexander en werd ook als zijn opvolger erkend.

Hij was de eerste Barbaar die Keizer werd, en zijne troonbestijging was werkelijk het voor-spel van de bepaalde overwinning der Barbaren op de Romeinen.

Maximinus was en bleef in Germanje en mocht nimmer als Keizer den voet op het Capitool zetten. Ook was hij en bleef hij een echte Barbaar, een gekroonde reus, zonder beschaving, want hij sprak niet eens tamelijk het latijn. Nimmer, zegt Capitolinus, was er een woester dier op aarde. Hij was acht en een halve voet lang, zegt men, en de armbanden zijner vrouw konden hem gerust tot vingerringen dienen. Men verhaalt dat hij dagelijks 40 pond vleesch en een amphora (14 flesschen) wijns verzwolg. Ja, dat hij, een os in één etmaal kon oppeuzelen. Zijne lichaamskracht was buitengewoon; hij trok alleen een zwaar geladen wagen voort, kon met één vuistslag eenen beer nedervellen, of de tanden en beenen van een paard vermorzelen, en steenen in zijne handen

stuk wrijven. Ook verhaalt men van hem, dat hij 20 à 30 worstelaars kon te bodem werpen, zonder wat adem behoeven te scheppen. Het was een eerste wangedrocht, die na voorheen Hercules, Achilles, Ajax, Milo van Crotone bijgenaamd te zijn geweest, thans Keizer geworden zijnde, wegens zijne wreedaardigheid een Cycloop, een Phalaris en Busiris, een pest voor de maatschappij werd uitgekreten. (Pestis Reipublicae, zegt Capitolinus apud Berti, Brev. Hist. eccli.) Hij gaf al spoedig redenen genoeg hiertoe. Enkel zijne echtgenoot, Paulina, kon hem somtijds in zijne onstuimige aanvallen van wreedheid en bloeddorst tot bedaren brengen.

Daar hem eenige officieren verdacht waren geworden, deed hij om te beginnen vierduizend menschen zonder onderscheid of onderzoek ten dood brengen; de meesten hadden geene andere misdaad begaan dan den dood van Keizer Alexander Severus betreurd. En daar de Christenen bijzondere reden hadden tot spijt over den dood van dezen Keizer, waren zij de aangewezen vijanden, in de oogen van Maximinus, zijnen moordenaar. (Bér. Bercastel. T. II, p. 36.) Wraak over hen nemen: ziedaar de algemeene oorzaak van de zesde groote Kerkvervolging. Eenige schrijvers, zegt Châteaubriand, (Etud. Hist. T. I, p. 271,) meenen dat het voornaam doel dezer vervolging was om Origenes, die in het oosten de Kerk zoo-

zeer deed bloeien, te doen afvallen. Het vervolgings-bevel was enkel tegen de geestelijke Herders gericht, en vooral was Origenes er bepaald bij aangewezen, men kon hem echter niet in handen krijgen; men vatte enkel Ambrosius en Protocletes, zijne leerlingen, die met ketenen geboeid, naar het legerkamp, van Maximinus diep in Gallië werden gevoerd.

Origenes schreef hun zijne »*Aanwakking tot den marteldood*;" zij beleden standvastig het geloof, maar de val van den dwingeland redde hun het leven. (Darras p. 121.)

De Pausen Pontianus en Anterus stierven onder de vervolging als martelaars, de eerste in Sardinië 235, en de tweede te Rome in 236. Buiten deze namen, staan er geene andere van de slachtoffers der vervolging opgeteekend, dan een enkele naam, maar ook een der roemrijksten van alle, die der H. Barbara.

Alvorens den strijd en de zegepraal der H. Maagd van Nicomedië, te verhalen, stippen wij eerst nog aan de bijzondere aanleiding tot het uitvaardigen van het decreet der zesde algemeene Kerk-vervolging, volgens (Bérault Bercastel T. II, p. 38,) welke aanleiding door het volgende voorval werd gegeven;

Toen Maximinus als Keizer was uitgeroepen geworden, deelde hij, volgens de bestaande gewoonte, geschenken uit onder de soldaten. Elk manschap moest zich om die te ontvangen,

met een lauwerkroon op het hoofd aanbieden. Een hunner echter verscheen met zijn lauwerkroon in de hand en was reeds voorbij gestapt, zonder dat zijn hoofdman er acht op gegeven had, maar deze werd er oplettend op gemaakt door het gefluister en gespot der omstaanders. De officier vroeg nu den bewusten soldaat naar de reden van zijn zonderling gedrag. Deze antwoordde »dat hij een Christen was en dat hem zijn godsdienst verbood hunne kronen te dragen. Hierop werd de soldaat van zijne wapens en montering beroofd en in de gevangenis geworpen. Alhoewel de meeste christenen zijn gedrag berispten, wyl hij door een ijdel en gewetensschrupel, de geheele Kerk aan de vervolging des Keizers blootstelde, beweerde Tertullianus, (die echter toen reeds in de strenge dwaalleeren van de Montanisten was gevallen,) in zijne verhandeling: »De corona militis" over de kroon des soldaten, dat dusdanige kroon een bepaald teeken was van afgoderij en dat gemelde man slechts een volstrekten plicht was nagekomen; en alhoewel Tertullianus te ver gaat in de rechtstreeksche vraag hierover, staaft hij zijne bewering met grondige bewijzen uit de overlevering.

Ondertusschen deed dit voorval 's Keizers haat tegen de Christenen al meer en meer ontvlammen, zoodat hij hunne vervolging gelastte, welke duurde zoolang hij geregeerd heeft (235—237.)

De stomme en onwetende Cesar betichtte de Christenen van alle onheilen die den staat wedervoeren, zoodat ook onder hem de verzekering van Tertullianus in zijn »Lofschrift," (C. 40 Apol.) bewaarheid werd: »wanneer de Tiber buiten zijne oevers treedt, wanneer de Nijl geen vruchtbaar slib schenkt, als de luchtkring beroerd wordt, de aarde beeft, pest en hongersnood ontstaan, dan schreeuwt men allerwege: »de Nazareërs of Christenen moeten voor de leeuwen geworpen worden! (Christiani ad leones.)

De doodstraf werd echter niet bevolen dan voor hen die anderen onderwezen en de Kerken bestuurden. Maximinus was een echt Cultuur Kämfer, want hij hield zich verzekerd, dat indien de herders zouden geslagen zijn, de kudde weldra zou verstrooid worden. Tevens vreesde hij door de toepassing der doodstraf op de Christenen, het Rijk te zeer te zullen ontvolken, wijl volgens de getuigenis van Tertullianus, toenmaals reeds (216) de steden en vlekken, velden en eilanden, de legers en de gerechtshoven met Christenen vervuld waren.

— Na deze voorafgaande bijzonderheden gaan wij over tot het verhaal van het glorie-rijk martelaarschap der H. Barbara. —

Toen Dioscorus zijn onschuldig slachtoffer voor den Praetor bracht, werd deze door medelijden getroffen. Bij het zien dezer tengere, pas negentienjarige maagd, wier zachtheid

en zedigheid hare schoonheid evenaarden, deed hij hare boeien losmaken, en alhoewel hij de wreedheid des vaders afkeurde, begon hij alle listen te gebruiken om haar van haren godsdienst te doen afvallen.

Hij prees haar verstand, roemde hare schoonheid, verhief hare zeldzame hoedanigheden en deed groote beloften aan de jeugdige maagd om haar over te halen tot gehoorzaamheid aan de bevelen des Keizers en om haar aan te sporen de goden des Rijks te aanbidden en de bijgeloovigheden der Nazareërs te laten varen.

Onze heilige die tot hieraan steeds het stilzwijgen had bewaard, verklaarde den Praetor nu met groote zachtmoedigheid, doch met hoogen ernst, dat al hare verwachtingen niet op deze aardsche goederen, maar op de onzichtbare goederen des hemels gevestigd waren, op het erfdeel namelijk der verlossing in Jezus-Christus, en dat het eene dwaasheid was te vertrouwen op goden, die het werk van menschen zijn en geen gevoel hebben, noch hulp kunnen verleenen. Immers zij zijn slechts van goud en zilver en voorwerpen door menschelijke kunst vervaardigd; alle goden der Heidenen zijn slechts booze geesten, de ware God is echter de Heer die de Hemelen gemaakt heeft." (Ps. 113, 95.)

De geheele vergadering was opgetogen van verwondering. Marcianus zelf bewonderde de

aangeklaagde, maar hij gaf toe aan het menschelijk opzicht dat maar al te vaak het recht verdraait en de deugd verdrukt. Alhoewel het edikt der vervolging slechts bepaald tegen de bisschoppen en priesters luidde, vond zich Marcianus nochtans bewogen om deze verordening op deze voorname jonkvrouw toe te passen, wier bekeering in de stad als ook in de geheele provincie opspraak had gemaakt. Hij gebod dan de folterwerktuigen voor de oogen der maagd te brengen om haar van gedachte te doen veranderen, maar hij bedroog zich.

Nu deed hij Barbara van hare kleeding be-rooven en haar met ossen-pezen zoolang geeselen totdat haar lichaam slechts éene enkele wond meer vertoonde; vervolgens deed hij zout in hare wonden wrijven, haar met een ruw haren kleed omhangen, en in een akeligen kerker opsluiten, waarvan de bodem met pot- en glasscherven was bedekt opdat haar teeder en gewond lichaam nog meer zoude gekwetst worden; tevens werden hare voeten in een houten blok bevestigd om haar alle beweging te beletten die hare pijnen slechts eenigzins zou kunnen verzachten.

De H. Barbara doorstond deze onmenschelijke wreedheden met mannelijke kloekmoedigheid uit liefde tot Hem die uit liefde tot haar was ontkleed en gegeeseld geworden, (Mgr. Laurent. Hagiol. Pred. T. I, p. 299,) geene klachten

ontsnapt haren mond. Integendeel herhaalde zij dikwijls deze woorden: »Gezegend zij de Heer die mijn gebed niet verstooten heeft, en Zijne barmhartigheid van mij niet heeft afgekeerd." (Ps. 65, 23.)

De engelachtige lijderees dacht niet zoo zeer aan hare smarten dan aan de vreugde dat zij kon deel nemen aan het lijden des Heeren en de daarop volgende verheerlijking; zij smeekte gedurig om de genade der standvastige volharding in de belijdenis van haar geloof.

Onder de toeschouwers in de gerechtszaal bevond zich ook eene godvreezende Christene met name Juliana, (Rosw. Ribaden.) welke, bij het zien der heldhaftigheid waarmede de jonge martelares aan de vleiereien zooals aan de tormenten des Praetors had wederstand geboden, hare bliken van bewondering en innig medelijden, zoo opvallend aan den dag legde, dat ook zij bewogen werd voor Christus te lijden, zich als Christene bekende en ten gevolge daarvan met onze heilige in dezelfde gevangenis werd opgesloten.

Hier was Juliana omtrent middernacht van een groot wonder getuige: de Heer Jezus-Christus, van een helderstralend licht omgeven, verscheen en sprak tot Zijne H. Dienares: »Houd moed, o Mijne bruid; Ik verzeker u dat Ik altoos bij u zal wezen en u zoodanig beschermen dat de beulen en pijnigingen geen macht op u

zullen hebben. Reeds vlechten de Engelen uwe kroon in den hemel." (Darras. T. 8. p, 31.) Toen gaf haar de Heer eenen bloementuil zeggende: »deze zal in eeuwigheid niet verwelken."

Daarna beloofde haar Jezus dat zij des anderendaags de martelkroon zoude ontvangen, Hij maakte nog het teeken des H. Kruises over haar waardoor oogenblikkelijk haar lichaam geheel gezond werd en vervolgens steeg Hij, omringd van een schitterenden Engelenstoet ten hemel.

De heilige, vervuld met eene onuitsprekelijke vreugde, riep dankend uit: »Ik heb den Heer van aanschijn tot aanschijn gezien, en mijne ziel is behouden gebleven." (Gen. 32.) (1).

Des anderendaags deed Marcianus de Heilige Barbara wederom voor zich verschijnen, en toen hij bemerkte dat hare wonden volkomen genezen waren, schreef hij dit uitwerksel in zijne verregaande verblindheid toe aan de gunst en macht van zijne valsche goden en wilde hij hebben dat Barbara hiervoor een dankoffer zoude opdragen aan de goden die haar, zeide hij, ondanks haar zelve beminden en hare wonden hadden geheeld.

De Maagd wierp eenen medelijdenden blik op den Heiden en sprak: »o Praetor, wil toch in de verblindheid uwer ziel mijne genezing niet toeschrijven aan datgene wat zelf geen leven

(1) (Brev. Ratisp. et Cod-Col. apud: Leven en Mirak. der H. Barbara. Gent 1861.)

heeft. Ik ben genezen geworden door de kracht van Jezus-Christus, dien uw door de dwalingen verbijsterd verstand niet verdient te kennen, die zijne dienaren steeds beschermt en bewaart en die aan hen welke uit liefde voor Hem lijden, de eeuwige belooning verleent." (1).

De trotschheid van den Rechter werd door dit stoutmoedig antwoord beleedigd; in zijne gramschap gebood hij nu de maagd bij de voeten aan eene soort van galg te hangen, vervolgens dat twee beulen met ijzeren kammen hare zijden zouden verscheuren en deze wonden eerst met brandende fakkels, daarna met gloeiende ijzers verschroeien. Alsdan deed hij haar hoofd op een blok nederlaten, en met een hamer slaan. Het bloed der onschuldige martelares stroomde in beken op den grond, die er geheel door bevochtigd werd.

Te midden dezer smarten verhief Barbara haar hart tot haren Zaligmaker en bad zij aldus:

»O goede Jezus, Gij doorziet het binnenste van mijn hart; Gij weet wel dat ik al mijn vertrouwen op U gesteld heb; onttrek mij niet. Uwe barmhartige hand, want zonder U ben ik zwak en hulpeloos, maar ik kan alles in U, die mij versterkt.

Door de onverschrokkenheid der martelares werd de woede des Praetors nog heviger en

(1) (Damasc. Metaphr. et alii.)

nu gebod hij dat men haar de borsten zoude afsnijden, welke pijn en beschimping voor de engelreine maagd onverdragelijk schenen, maar nochtans verzacht werden door hare groote liefde tot den hemelschen Bruidegom en hare vurige begeerte voor Hem te lijden. Het latijnsch boek van Ingolstadt zegt dat haar vader zelf dit beulenwerk met zijn zwaard verrichtte; Metaphrastes zegt dat hare borsten met een scherp mes werden uitgestoken en Stephanus Binetus dat dit met gloeiende nijptangen is geschied.

»Ik wil een man worden, zeide de H. Maagd, toen dit vreeselijk gebod werd gegeven, om mannelijk te overwinnen; mijne armen zullen des te vrijer strijden. —” Onder hare pijniging riep zij luid: »ik vereer de H. Drievuldigheid, één God.”

Om de kloekmoedige heldin nog meer schande aan te doen en door dit voorbeeld andere maagden met afschrik voor het Christendom te vervullen, beval de Praetor dat men Barbara, geheel naakt, door de straten der stad zoude sleuren, en dat men haar middelerwijl gedurig zoude geeselen.

Bij dit schrikkelijk en beschamend bevel, sloeg de heldin van geloof en kuischheid in deze uiterste bedruktheid hare betraande oogen naar den Hemel en smeekte in dezer voege:

»O mijn opperste Koning en allerzoetste Heer, die de hemelen met ondoordringbare wolken en

de aarde met het donker floers der nacht bedekt, moge het U behagen ook mijn lichaam te bedekken, opdat geen enkele ongeloovige mij kunne zien en Uwen H. Naam lasteren!" (Steph. Bin.)

En de Heer die niet kan weigeren hetgeen Zijne dienaren in hunnen nood van Hem begeeren, de God van zuiverheid, die in Zijne geeseling, ook deze allergrootste pijn der schandelijke berooving van al Zijne kleederen heeft willen lijden, (Revel. S. Brigittae, L. 1. Cap. 10,) en er zoozeer gevoelig aan was, zegt de H. Anselmus, dat Hij de slagen der geeseling niet heeft gevoeld, Jezus-Christus stortte eene hemelsche blijdschap in het hart Zijner bruid en omhulde de zuivere maagd van het hoofd tot de voeten met eene oogverblindende klaarheid die haar als een lang kleed bedekte, zoodat zij gedurende drie uren door niemand kon gezien worden; de beulen ook geleidden haar zonder iets van haar te bemerken dan slechts het bloedig spoor dat zij op den grond achterliet. (1).

(1) "Pudoris magis quam doloris vindex, Deus animam gaudio. corpus stola induit."

(Vetus offic. S. Barb. 2. noct. lect. 3 — apud P. Jos à S. Barbara, Carm. Disc. "het geestelijk Kaartspel — Autv. 1666.")

Ik lees in een handschrift getiteld: Choorboek van het hoogadelijk en weltelich Kapittel te Thorn, in bezit van den WelEerw. Zeergel. Heer Rijks Archivaris Jos. Habets, het volgende Responsorium over deze folteringen onzer Heilige!

"Praecepto Praesidis, Christi Virgo nudatur; nudata rursum flagellatur, nuda per Provinciam ab impiis viriis agitatur, sed nuda ne videatur, petit à Domino quod tegatur et ecce ab Eo stolo candida velatur."

Nogmaals maakte een Engel haar gezond en toen haar Marcianus hersteld zag, was hij als versteend en geheel buiten zich zelve.

De Heilige Barbara trok hem uit zijne gevoelloosheid met deze woorden: »gij zijt gelijk geworden aan den duivel uwen vader, gij zijt beschaamd gemaakt door den Heer Jezus-Christus. Mogen zij allen aldus beschaamd worden die beelden aanbidden en zich beroemen op hunne afgoden.”

Marcianus door de zijnen opgewekt, herhaalde zijne wreedheid en deed de maagd over scherpsnijdende zwaarden trekken, zoodat haar lichaam van alle kanten op de gruwelijkste wijze werd doorkorven.

Ook in deze marteling toonde de geloofsheldin eene onoverwinnelijke sterkte, zoodat de Rechter op nieuw met schrik en angst werd bevangen en uitriep: »zij is eene tooveresse die het gevoel der zinnen kan verdooven; indien wij haar nog lang in het leven laten, zal zij ons veel kwaads toebrengen.

Alsdan sprak Marcianus het vonnis uit, dat Barbara met het zwaard ten dood zou gebracht worden.

Hoofdstuk V.

Dioscorus verzoekt aan den Landvoogd om zelf de beul zijner dochter te mogen wezen. — Laatste gebed van de H. Barbara. — Haar roemrijke dood. — Dood van de H. Juliana. — Straf van Dioscorus en Marcianus. — Begrafenis der H. Barbara. — Hare begraafplaats toen en thans. — Afbeeldingen der H. Barbara.

Surge, propera, amica mea, columba mea, formosa mea, et veni. Jam enim hiems transit; imber abiit et recessit. (CANT. II)

Sta op, haast U mijne vriendin, mijne geheel schoone duif en kom. Want de winter is voorbij; weg is de regen en verdwenen.

„Veni sponsa mea, veni de Libano, veni veni coronaberis.” (CANT. IV. 8.)

Kom o mijne bruid; kom van den Libanon, gij zult gekroond worden.

„Ecce quod concipivi jam video, quod speravi, jam teneo: ipsi sum juncta in coelis, quem in terris posita, tota devotione dilexi.”
(OFF. S. AGN)

Ziet: ik aanschouw thans wat ik begeerd heb, en ik bezit thans wat ik gehoopt heb; ik ben nu in den hemel vereenigd met Hem dien ik op aarde met al mijne genegenheid bemind heb.

e aloude vijand van het menschelijk geslacht, had in den tijd gezien, hoe de H. Oudvader Abraham aan Gods bevel zoo zeer gehoorzaam was, dat hij reeds den arm had opgeheven om zijnen lieven zoon Isaac te dooden. Een felle nijd maakte

zich nu zoozeer meester van den boozen geest, ziende welke groote glorie aan den Allerhoogsten werd gegeven door eene daad van gehoorzaamheid, welke nochtans aan de menschelijke natuur, aan het hart eens vaders zoo hard moest vallen; nu zocht en vond de duivel, de naäper van God insgelijks in de persoon van den verwoeden en ontaarden afgodendienaar Dioscorus, een gewilligen slaaf, die uit haat van Christus, en Zijne leer, niet aarzelde met eigen handen zijne eigene en eenige dochter te slachtofferen.

Zien wij echter eens hoe deze toeleg des duivels, nu ook weer, gelijk altoos, tot niets anders heeft geleid dan tot zegepraal van het geloof, tot eeuwigen roem en geluk van het onschuldig slachtoffer en tot schande en straf van hare beulen.

Dioscorus stelde zich geenszins tevreden de folteringen zijner dochter bij te wonen en door zijn vaderlijk gezag in zekeren zin het gezag des wreeden rechters te ondersteunen, maar hitste ook nog de beulen aan om haar zooveel mogelijk te doen lijden, en toen zij eindelijk ten dood was veroordeeld, wilde hij de onnatuurlijke voldoening smaken van haar met eigen hand te doen sterven. Hij verzocht verlof van den Praetor om de beul van zijn kind te wezen, hetgeen hem ook door Marcianus werd toegestaan. Barbara werd nu buiten op eenen berg

die de stad Nicomedië beheerschte, gevoerd om er haar jeugdig leven te besluiten.

Op dien lijdensweg was zij vergezeld van Juliana, die nadat ook zij wreedelijk was gepijnigd geworden, en nadat haar ook gelijk de H. Barbara, de borsten waren afgesneden, eveneens ten dood was verwezen. (Rosw, Ribad. T. II, p. 617.)

God openbaarde ondertusschen aan de H. Barbara hoe dat haar vader, wyl hij haar zoo onmenschelijk vervolgde, met een haastigen en onvoorziene dood zoude gestraft worden.

Toen men nu aan den opgang van den berg der strafplaats was gekomen, verzocht Barbara een oogenblik rust om nog eens en voor het laatst haren Heer en Goddelijken Bruidegom te kunnen aanbidden, hetgeen haar ook werd bewilligd.

Dit gebed van de H. Barbara wordt door Pater Josephus van S. Barbara (1) in de volgende bewoordingen medegedeeld: »O oneindige God, die hemel en aarde geschapen hebt, die aan de wolken gebiedt te regenen en aan de zon te schijnen over zondaars en rechtvaardigen; o goedertieren God aan wien alle dingen onderdanig zijn, verleen aan uwe dienaressen de genade dat al degenen die den dag van mijn lijden jaarlijks tot Uwe eer en lof zullen her-

(1) Geestel. Kaartspel, p. 376, Antw. 1666.)

denken, door geen en haastigen en onvoorziene dood mogen overvallen worden, maar na eene oprechte en rouwmoedige biecht, versterkt worden met het H. Sacrament des Altaars, en wil o Heer, omdat Gij weet hoe zwak, ellendig en broos wij zijn, hunne zonden niet gedenken in den dag des oordeels.

Het Brevier van Regensburg voegt er bij: »dat zij in de uur des doods niet verschrikt worden door de bedreigingen des duivels en in alle andere noodwendigheden Uwe hulp mogen gevoelen." Daarop, zegt hetzelfde Brevier, weergalmde eene stem uit den hemel die antwoordde: »Kom o mijne bruid, ontvang de kroon die u van alle eeuwigheid bereid is in Mijn Rijk. Al hetgeen waarvoor gij gebeden hebt, is u toegestaan." (1)

Vele heidenen van beide geslachten hoorden deze woorden en bekeerden zich tot den Heer. (Brev. Ratisp. idem.)

Barbara stond nu op als een kloeke reus om haren weg te vervolgen, komende boven op den berg, knielde zij in het zand en ontving den doodelijken slag uit de handen van hem die de oorsprong van haar leven geweest was.

(1) Dat dit laatste gebed onzer heilige degelijk verhoord is geworden door God, zullen wij door menig treffend en wonderfeit, in den loop der volgende bladzijden, kunnen opmerken.

Gelijk haar wreede en hardvochtige vader door een plotselijken dood zou weggerukt worden, zoo zouden integendeel de toekomstige vereerders harer bloedgetuigenis, van een soortgelijken dood bevrijd worden.

die de stad Nicomedië beheerschte, gevoerd om er haar jeugdig leven te besluiten.

Op dien lijdensweg was zij vergezeld van Juliana, die nadat ook zij wreedelijk was gepijnigd geworden, en nadat haar ook gelijk de H. Barbara, de borsten waren afgesneden, eveneens ten dood was verwezen. (Rosw, Ribad. T. II, p. 617.)

God openbaarde ondertusschen aan de H. Barbara hoe dat haar vader, wjl hij haar zoo onmenschelijk vervolgde, met een haastigen en onvoorziene dood zoude gestraft worden.

Toen men nu aan den opgang van den berg der strafplaats was gekomen, verzocht Barbara een oogenblik rust om nog eens en voor het laatst haren Heer en Goddelijken Bruidegom te kunnen aanbidden, hetgeen haar ook werd bewilligd.

Dit gebed van de H. Barbara wordt door Pater Josephus van S. Barbara (1) in de volgende bewoordingen medegedeeld: »O oneindige God, die hemel en aarde geschapen hebt, die aan de wolken gebiedt te regenen en aan de zon te schijnen over zondaars en rechtvaardigen; o goedertieren God aan wien alle dingen onderdanig zijn, verleen aan uwe dienaressen de genade dat al degenen die den dag van mijn lijden jaarlijks tot Uwe eer en lof zullen her-

(1) Geestel. Kaartspel, p. 376, Antw. 1666.)

denken, door geenen haastigen en onvoorzienen dood mogen overvallen worden, maar na eene oprechte en rouwmoedige biecht, versterkt worden met het H. Sacrament des Altaars, en wil o Heer, omdat Gij weet hoe zwak, ellendig en broos wij zijn, hunne zonden niet gedenken in den dag des oordeels.

Het Brevier van Regensburg voegt er bij: »dat zij in de uur des doods niet verschrikt worden door de bedreigingen des duivels en in alle andere noodwendigheden Uwe hulp mogen gevoelen." Daarop, zegt hetzelfde Brevier, weêrgalmde eene stem uit den hemel die antwoordde: »Kom o mijne bruid, ontvang de kroon die u van alle eeuwigheid bereid is in Mijn Rijk. Al hetgeen waarvoor gij gebeden hebt, is u toegestaan." (1).

Vele heidenen van beide geslachten hoorden deze woorden en bekeerden zich tot den Heer. (Brev. Ratisp. idem.)

Barbara stond nu op als een kloeke reus om haren weg te vervolgen, komende boven op den berg, knielde zij in het zand en ontving den doodelijken slag uit de handen van hem die de oorsprong van haar leven geweest was.

(1) Dat dit laatste gebed onzer heilige degelijk verhoord is geworden door God, zullen wij door menig treffend en wonderfeit, in den loop der volgende bladzijden, kunnen opmerken.

Gelijk haar wreede en hardvochtige vader door een plotselijken dood zou weggerukt worden, zoo zouden integendeel de toekomstige vereerders harer bloedgetuigenis, van een soortgelijken dood bevrijd worden.

Het was de 4 December van het jaar 237; Barbara had den ouderdom van vijftien jaren bereikt, (Anderen 18 à 20 jaren.)

Juliana werd door eenen beul onthoofd.

Het bloed der H. Barbara was het laatste dat in de 6de vervolging werd vergoten. Keizer Maximinus werd met zijn zoon, door de soldaten onder de muren der stad Aquileja vermoord. (237.)

Opdat echter Gods rechtvaardigheid zou uitblinken en men zien kon hoe zeer verschillend het einde der brave menschen van het einde der boozen is, zoo werd Dioscorus, de moordenaar, nog bevuurd zijnde met het bloed van zijn onschuldig kind, en zich beroemende dat hij zijne dochter aan de goden had opgeofferd, in het naar huis keeren, door het hemelsch vuur getroffen en tegelijkertijd van het tijdelijk en het eeuwig leven beroofd. Ook Marcianus werd door den bliksem zoo zeer geslagen dat men de stukken van zijn lichaam naar alle kanten moest gaan zoeken.

Een godvruchtig man, Valentinianus genoemd, nam de lichamen der H. H. Martelaresen des nachts weg en bestelde ze ter aarde onder lofzangen en gebeden, op eene plaats, Galasius geheeten, alwaar spoedig vele wonderen gebeurden. (Rib. Rosw. T. II. p. 617.)

De Romeinsche wet betrachtte de lichamen der terechtgestelden niet als eerloos. Het werd onder hen als eene bijzondere daad van gods-

dienstigheid en menschlievendheid aangerekend, als iemand aan een ten dood gebrachte eene eerlijke begrafenis gaf. Zoo verklaart zich ook dat Jozef van Arimathea en Nicodemus, het lichaam van Jezus durfden vragen aan Pilatus, om het te begraven. Zoo werd ook de H. Petrus door zijne leerlingen plechtig begraven. Ook de H. Cyprianus bisschop en martelaar, werd te Carthago met fakkellicht en lofzangen ter aarde besteld, tijdens de felle vervolging van Keizer Decius.

De heidenen dit vernemende, legden het lichaam der dochter van Dioscorus in eene schoone kist welke zij met goud en edelsteen versierden en in eenen tempel hunner afgoden droegen; aldaar werd die lijkkist met vier gouden ketenen aan het gewelf gehangen, en aan deze ketenen waren kostbare lampen gehangen die met welriekenden olie gevuld werden en er dag en nacht bij brandden.

Dikwerf was er in dit gewest gebrek aan water; er vloeyde slechts éene rivier. Wanneer dan deze rivier bijna droog was, droegen de inwoners de kist der H. Barbara, met groote plechtigheid naar de rivier, stelden ze op het water, en aanstonds vermeerderde het water zoozeer dat de rivier overstroomde en al de omliggende velden bevochtigde en vruchtbaar maakte. (Codex Ingolst.)

Omstreeks het jaar 900 werd het lichaam der H. Barbara naar Constantinopel overge-

bracht, alwaar Keizer Leo, bijgenaamd de Wijsgeer, eene prachtige kerk ter harer eer had laten bouwen, en Keizer Emmanuël Comnenes gaf in de XII^{de} eeuw een bevel »dat de feestdag der H. Barbara, die door de Grieken de »schitterende hoogverheven martelares" wordt genoemd, onder het getal der gebodene festdagen zou gerangschikt worden. (Goldhagen. Kurze Lebensbeschr. der HH. Gottes.)

Niet alleen de Grieken en Latijnen, maar ook de Moscovieten (Russen) en Syriërs ver eerden de H. Barbara van af de eerste tijden.

Vroeger was er te Edessa in Macedonië een Klooster onder den naam der H. Barbara. (1)

In het Jaar 991 werd het heilig lichaam dezer martelares door Keizer Basillius aan eenen Venetianer ten geschenke gegeven en later (in 1258 volgens Lev. en Mir. der H. Barbara Gent, p. 37,) door de zorg van den edelen heer Raphaël Baseggio naar de stad Venetie overgebracht en in de Kerk van O. L. Vrouw der

(1) Hier in Limburg, nabij Lom, gehucht van de parochie Arcen, bestond tot in de XVI^{de} eeuw een klooster genoemd Betersweert, eigenlijk S. Barbara's Weert, dat door de staatsche troepen onder aanvoering van den beruchten veldoverste Maarten Schenk van Nijdeggen werd verbrand en verwoest, na een allermoorddadigst gevecht, waarin Schenk met groote overmacht den Spaanschen hopman Pedro Corvera had verpletterd. (Ferber, Gesch. der fam. Schenck van Nijdeggen, p. 205—207.)

De H. Barbara is ook de beschermheilige van de Bisschopelijke stad Breda, en Patrones der volkrijkste parochie aldaar.

Paters Cruciferi, of Kruisdragers geplaatst. Sedert dien tijd zijn er talrijke relikwieën der H. Barbara naar alle gewesten der wereld gezonden geworden, om aan de verlangens harer godvruchtige vereerders te voldoen. (1)

Perdanus, een zeer geloofwaardige schrijver verhaalt in zijn boek der mirakelen, dat er binnen Maastricht, in het Koor van O. L. Vrouwe-Kerk een put was, waarvan het water gezegend wordt, met een kakebeen van de H. Barbara. (Lev. en Mir. enz., p. 98.) Ik lees in de opgaaf der Relikwieën van gemelde Collegiale-Kerk dat men er een relikwie-schrein heeft van zilver, waarin een partikel van het hoofd en één van een kakebeen der H. Barbara worden bewaard en vereerd.

Deze relikwie-schrein van zilver (XV^{de} — XVI^{de} eeuw,) is in den vorm van een toren, wjl de Heilige Maagd in een toren heeft gewoond en in de badkamer van dien toren drie vensters deed maken ter eere van de H. Drievuldigheid. (Bock et Willemsen, Antiq. Sacrées de Maestr. p. 239.) Ook in de hoofdkerk van S. Servaas te Maastricht bezit men eene relikwie onzer Heilige (ibid. p. 226.) Te München-Gladbach in het naburig Pruisen worden alle 7 jaren o. a.

(1) Den 12de Februari wordt er eene translatie van de H. Barbara gevoerd, de 3de van Rome naar Piacenza (Stadler en Heim, voll. Heil. Lexicon T. I. art. H. Barbara.)

verscheidene relikwieën der H. Barbara ter vereering getoond.

De H. Barbara wordt op verschillende wijzen afgebeeld.

Men stelt onze heilige tevens voor: zij wordt afgeschilderd met zachte liefelijke trekken, en eenen lichten glimlach. Op het hoofd draagt zij eene kroon, wegens haren hoogen vorstelijken rang. In de middeleeuwen heeft zij zelfs den toren als hoofdtooisel.

Ten eerste leunende tegen eenen toren met drie vensters, als Patrones ter bewaring van het waar geloof. (Zie Hoofdstuk. II.)

Veelal vergezelt zij de H. Katharina in het gezelschap der allerheiligste Maagd, Katharina is de macht des geestes; Barbara is de diepte des gemoeds, het geheim verlangen der ziel waardoor zij vermoedde wat haar later als christelijke leering bekend werd. (Vollst. Heiligen Lexicon Stadler de Heim, Augsburg. B. Schmidt, 1 Band.)

Ten tweede, met eenen door den bliksem getroffen mensch aan hare voeten, als Patrones tegen eenen haastigen dood.

Ten derde, met eenen Kelk en de Hostie er boven in hare handen, als Patrones, ten einde het geluk te verkrijgen van de laatste H. Sacramenten waardig te mogen ontvangen. Ook wel ter herinnering aan de legende dat zij in haren toren door de Engels, de H. Communie

onder beide gedaanten zou ontvangen hebben.
(Zie 3de Hoofdstuk.)

De H. Barbara is ook afgeschilderd door den beroemden Raphaël in zijn bekend beeld der Sixtijsche Madonna: (Galerij van Dresden.)

Hoofdstuk. VI.

De Bescherming der H. Barbara door onderscheidene wonderbare voorvallen bevestigd en gewettigd.

„Expecta quotidie finem vitae, et ad illum iter te para.” (S. EPHREM.)

Verwacht alle dagen uw levenseind en maak u gereed voor de reis naar de eeuwigheid.

„Barbara decora, Pro peccatis sine mora fortiter implora Genitorem, mortis in hora.”

O H. Barbara bid voor ons spoedig en krachtiglijk den Hemelschen Vader in de uur van onzen dood (Uit Hymnen en Sequentien verzameld, door Dr. W. MOLL, p. 38.)

 e H. Barbara wordt sedert aloude tijden vereerd als bijzondere Patrones tegen de gevaarlijke uitwerkselen van het hemelsch vuur, doch meer algemeen nog, tegen alle zoo schrikwekkende en noodlottige gevallen van eenen haastigen en onvoorziene dood; hare machtige tusschenkomst bij God, verschaft aan hare godvruchtige dienaren en dienaressen en aan allen, welke met een oprecht leedwezen over hunne zonden, tot

haar met vertrouwen hunne toevlucht nemen, de gunst dat zij niet van deze wereld scheiden, zonder door het H. Sacrament van Boetvaardigheid gezuiverd, (1) door het H. Sacrament des Altaars als laatste teerspijze en Reispenning en door de H. Zalving, getroost en gesterkt te zijn geworden. Met de HH. Catharina en Margaretha behoort ook de H. Barbara tot de 14 noodhelpers. (2)

De H. Barbara is de Patrones der krijgslieden van de wapens der genie en artillerie, wier kunst en moed de sterkste vestingen en versterkingen bemachtigen, omdat ook haar geloof den toeleg haars vaders vrijdelde, die haar in een toren opsloot om haar in het Heidendom te bewaren.

De Gilde-Broeders, Busschieters of Kannonniers werden volgens hunne Patrones vroeger wel eens *Barbaristen* genoemd. (3)

(1) In dezen zin moet men eene vrome overdrijving verstaan, waardoor de H. Barbara in eenige oude Litanien wordt aange-roepen als "*Moeder van de Biecht*."

(2) De HH. 14 Noodhelpers, schier allen martelaren in den bloei des levens, voor het geloof geslachteerd, zijn de volgende; Christophorus, Vitus, Blasius! Cyriacus, Pantaleon, Georgius, Eustachius, Catharina, Margaretha. BARBARA, Egidius, Dionysius en Erasmus.

In Duitschland worden zij bijzonder vereerd sedert het jaar 1446. (Die H. Stadt Gottes, 3 Jaarg. No. 22,) en bijz. uitgaaf van het Missiehuis de Steijl: "*die 14 H. Nothhelfer*."

(3) P. Jos. à Barbara, het geestel. Kaartspel p. 332.

De christelijke bergwerkers aan de Saar en de Roer, in het Harz-gebergte in Silesië, in Thuringen en in het Beiersch Hoogland, trekken op S. Barbara's dag in feestkleedij en in goed geregelden optocht ter Kerk om er hunne dierbare patrones voor hare bescherming te bedanken en zich op nieuw in hare machtige hoede aan te bevelen.

Trouwens is ook voor bergknapen, mijn- en vuurwerkers, voor machinisten, spoorwegbeambten en zeelieden, wier leven door ontploffingen van grauwvuur en buskruid, door het springen van stoomketels of geschut, door stormen en schipbreuken onophoudelijk bedreigd wordt de H. Barbara eene aangewezen Beschermheilige.

Op Fransche en andere oorlogschepen, noemt men het scheepshok waar buskruid en kogels bewaard worden, ter eere van de H. Barbara, en om hare bescherming te verkrijgen; »*la Sainte Barbe*."

Elkeen van ons is in zekeren zin aan zich-zelfen verplicht de H. Barbara tegen een schielijken dood aan te roepen, omdat de dood ons dagelijks kan overkomen, zelfs wanneer men het minst er aan denkt.

Elk van ons wenscht immers voor zich zelve met den Profeet Balaämi (Numer. 23, 10.) »*Moriatur anima mea morte justorum*." Moge mijne ziel den dood des rechtvaardigen sterven! Maar wijl de dood de weërklank is des levens,

»Qualis vita finis ita,» zoo zullen echter slechts zij den bijstand der H. Barbara in den dood genieten die haar in hun leven eeren en, zonder vermetel *vertrouwen* gedurende hun leven niets zullen verzuimd hebben, om in hun sterfuur, door den bijstand dezer H. Maagd, eene zoo groote genade des hemels waardig te worden.

Thans gaan wij over tot het verhaal van eenige wondere voorvallen, waardoor het vertrouwen op onze Heilige, als Patrones *tegen* een haastigen dood, en *vóór* een zaligen dood, wordt gesteund en bekrachtigd.

I.

Wij lezen in het leven van den H. Stanislaus Kostka, dat schoon sieraad van de orde der Jesuïeten, die in het jaar 1568 te Rome, op achttienjarigen leeftijd overleed; dat toen hij te Weenen zijne lagere studieën deed en gedwongen was voor eenigen tijd in het huis van een Protestant te wonen, hij aldaar doodelijk ziek werd. Hij verzocht zelf de laatste H. Sacramenten te mogen ontvangen, maar de huis-eigenaar belette dat er een Priester tot hem kwam. De H. Jongeling wendde zich nu in zijnen nood met tranen en smeeingen tot de H. Barbara, en ziet: terwijl hij bad, zag hij twee Engelen die hem het H. Sacrament brachten en vergezeld waren van eene schitterende maagd welke hem zijne aanstaande genezing

aankondigde en hem den raad gaf in de Societeit van Jezus te treden.

(Off. dioec. propr. S. Barb. 2 noct. l. 3.)

II.

»Maer sonderlinghe leest men datter te Gorcum in Hollant wonderlijk werck gebeurt is in 't jaer 1448 op Sint Augustijnsdach over een vleeschhouwer van Utrecht, die Hendrick de Cock genoemd was. Desen Hendrick hadde altijts goede devotie tot Sinte Barbara, daghelijcx wat lezende 't haerder eere, hopende door haer ghebet nimmermeer sonder biechte, noch sonder 't Heijlich Sacrament van den autare te sterven. Het ghebeurde in 't jaer voorseijt dat zijn hujs te Gorcum, daer hij op dien tijd woonachtig was, bij nachte soo verbrandde, dattet teenemael op zijn hooft viel eer hij daer uijt koste gheraken, ghemerckt datter hij wat gelts en de noch wat anders aerbeijde daar uijt te dragen.

Doen hij in deze benauthijt was, niet en jammerde hem so seere, dan dat hij sonder biechte en de sonder sijn Sacramenten sterven moeste. Daerom dede hij tot S. Barbara sijn ghebet, seggende aldus:

»O H. Maeght, helpt mij nu toch door uwen bruijdegom uijt desen noot, dat ick door u ghebet niet sonder biechte en sterve, ghelijck Christus uwen bruijdegom u belooft heeft."

Met dat Hendrick dit ghebet ghesproken hadde, siet, hij sagh een maeght, met haeren mantel het vijer van hem weeren en de hem van boven door de vlammen uijtdraeghen. Dit was een wonderlijk werck om sien, te meer dat alle sijn vleesch meestendeels afgebrant was, zoodat hij maer eenen ghebranden stock scheen te wesen. Hij ginck nochtans van de plaetse waer hij gestelt was tot sijn dochters hujs, en de sprack met goeden verstande sijn generale biechte voor Theodoricus Pauwels, Pastoor van Gorcom, ende ontvinck van hem het H. Sacrament van den autare. Hij vermaende het volck tot penitencie ende tot eer der Heijlighe, die hem met groote menichte quamen besien ende oorlof nemen aen alle sijn vrienden, gaf soo sijnen gheest, op den 28sten van Oostmaand, toen hij omtrent 70 jaer out was.

Dit heeft de Theodoricus Pauwels aldus selve beschreven.

(Uijt Legende, oft leeven, doot ende lijden, der Heijlighe, enz. door den Heere Mathias Lambrecht, Licentiaet in de Godtheijt, Archidiaeken en naderhant Bisschop van Bruggen, fol. Tot Loven, bij Jan van den Bogaerde, A°. 1610.)

III.

Ick kenne een persoon, zegt de Eerw. Pater Josephus à S. Barbara, (in zijn Gheestelijk

Kaertspel met Herten Troef, p. 380,) die devotie hadde tot dese mijne lieve Patroneisse. Desen wierd totter doot sieck tot Duwaij in 't jaer 1644 ende hadt een apostema of zweeringhe in de keele, welcke toe sloot sijnen mont, zoodat hij niet en konde biechten noch het H. Sacrament des Autaers ontvanghen, den Biechtvader seijde tot desen persoon, gheeft een theecken van berouw over uwe sonden, ende ick sal u geeven de absolutie, want t' is onmoghelijk dat gij kont biechten: den stervenden persoon dit hoorende sprack de H. Barbara aen, en seijde inwendich. O mijn lieve Patronersse, ick hebbe u van joncks af ghedient om te moghen doen een goede biechte voor mijn doot, en nu soo seght men mij dat ick moet sterven sonder biechten. Verkrijght mij gratie bij Godt en helpt uwen dienaer die op u betrouwt. Daer- en tusschen komt er in eenen Doctoer met naem Remi, en hoorende dat desen siecken verlaeten was van drij ander Doctoren, en dat hij haest moest sterven, seijde tot hem soon sijt ghij te vreden te sterven een ure vroegher met hope van te ghesesen, ende men sal met alle geweld de zweeringhe doorsteeken, en weet, soo ghij dit niet toe en laet, dat ghij gheen ses uren meer kont leven. Desen persoon gaf teecken met sijn hooft, dat hij wel te vreden was dese te laeten open vlimmen, betrouwende

op de H. Barbara, dat sij hem niet en soude laeten alsoo sterven: den Barbier wordt gheroepen ende den mont wierd geopent met een instrument, ende de Apostema door het laxet wiert doorsteken en op staende voet wiert hij ghenesen, verklaerende dat sijn allerliefste Patronersse Barbara hem hadde bij ghestaen ende verlost van een doot sonder biechte.

IV.

(Ibidem p. 383.) Daer quamen drij jonghelighen het landt besien, ende wesende in de herberghe op den 3^{den} December, de vigilie (of vooravond) van de H. Maghet Barbara soo seijde den eenen teghen den anderen, belieft ghij-lieden, van den avont te eeten, mooght het doen, ick voor mij soude gheerne onderhouden mijn oude devotie van te vasten ter eeren van mijne bijzondere Patronersse de H. Barbara, wiens feestdagh wij morgen vieren. De andere twee dit hoorende, seijden: wij sijn oock te vreden dese devotie te doen, want men seght voor een ghemeijn spreekwoort dat al die dese devotie onderhouden en op haeren dagh te biechten en te communie gaen, dat sij niet en sterven sonder biechte. Den Weert dit hoorende, en sijnde wat roeckeloos van leven, seijde: ick hebbe eenen goeden vetten Capuijn gebraden voor U.-L. wilt ghij-lieden dien niet, ick sal hem self eten ende

en sal daerom niet sterven sonder biechte: en gesproken hebbende, heeft wel ghe-eten ende gedroncken, ende is slaepen ghegaen wel te pas, ende op den morghenstont heeft-men hem doodt vinden ligghen in sijn bedde. Dat dit een exempel sij aen die daer uijt lachen dese goede devotie tot de H. Barbara om niet te sterven zonder biechten.

V.

(Ibidem p. 400 en 99.) Pipinus doctoer in de H. Godtheijt, ende vermaerden predikant van de orden van den H. Dominicus, verhaelt in sijne sermoenen van den Advent, op den feestdag van de H. Barbara, dat een seker moordenaer om sijne boosheden ende dieverijen binnen de stadt van Ceulen is ghevangen geweest, ende tot de galghe veroordeelt; desen niettegenstaende sijn quaet leven, was nochtans bijzonderlijk devotich aen de H. Barbara, daege-lijkx een goet ghebedt haer opdragende: hij dan hangende aen de galghe en heeft niet konnen sterven voor dat hij met de H. Sacramenten der biecht ende des Autaers eerst versterkt was; want alsoo een seker reijsende persoon, naer den tweeden dach passeerende voorbij de galghe, ende hoorende hem suchten ende kermen, hier in verwondert sijnde, vraechde hoe dat hij koste noch leven, seijde, ick en kan niet sterven ten sij al vooren ontvangen

hebbende het hoogheerwaardigh H. Sacrament des Autaers, die godddelijke teerspijse. Desen vremdelinck komende tot Ceulen, heeft 't selve te kennen ghegheven aen den scherp-rechter: desen vreesende gekastijt te worden van 't magistraet dat hij sijn dingen niet wel en soude hebben gedaen, is in den nacht heijmelijck gegaen onder den patient ende heeft hem met eene lancie doorsteecken, dan al even-wel is noch blijven leven. Dese maere is gekomen ter ooren van 't Magistraet van Ceulen, die ter plaetse komende, hebben hem noch levende ghevonden, aen wie als hij gheseijdt hadde dat hij niet en koste sterven, ten zij hij wel ghebiecht ende gewapend ware met het H. Sacrament des Autaers, hem doen afdoen, ende in het gast-huijs der melaetschen binnen Ceulen doen leijden, alwaer hij ghebiecht ende devotelijck ghecommuniceert hebbende heeft sijnen gheest aen Godt ghegheven.

VI.

(Jb. p. 402.) Men leest in de Chronijcken van die eenighe verscheijde (afgescheiden) menschen dezer werelddt ghenoeemt Charthuysers, Religieusen en naervolgers van den H. Bruno die al sijn plaeyjsier nam in te wesen alleen met Godt, (in 't vierde boek aen 't derde Capittel, Dorland. Chron. Cartus.) hoe dat den weerdighen Pater Auduinus, die heel devotigh was

tot de H. Barbara, welke oock is gheweest een liefhebster der eenigheid, levende, ghesloten tusschen vier meuren in eenen toren vrijwillichlyk met alle contentement; desen goeden Religieus las alle daeghe haere ghetijden om soo sekerlyk door haer voorspraecke te ghenieten, 't geen wij al te saemen sullen wenschen, te weten een voorsienighe dootd. Het is gheschiedt dat de sneeuwberghen met alle geweld sijn gevallen op eenige cellen der Religieusen, ende ses Religieusen en een Novitius sijn levendich begraven onder den sneeuw, en sijn aldaer ghestorven: twelf daeghen daer naer den sneeuw wat vergaen ende ghesmolten sijnde, men heeft gaen besoecken de Religieusen. men doet d' een celle open en d' ander, maer men bevindt dat ijder celle hadde ghedient voor hun graf, nu komende tot de celle van den Eerweerdighen Pater Auduinus, men vindt hem wel te pas naer 12 daegen geen spijsen nochte dranck ghenomen hebbende, ende alleen soo hij selve vermeldde, door de voorspraecke van sijn allerliefste Patronersse Barbara miraeckuleuselyk bewaert, opdat hij (soo hij zelf zejde) niet en soude sterven sonder eerst ghenoten te hebben al de gerechten van onse Moeder de H. Kercke, dese ontfanghen hebbende, en een ijder verweckt hebbende tot deze zoo profijtighe devotie, is salichlyk in den Heer gherust.

VII.

(Hid. p. 403.) Den vermaerden predikant in Misnia, met naem Meffreth in zijn eerste sermoon van de H. Barbara verhaelt aldaer datter gheweest is een seker Abt in Vrieslandt des ordens van Cisteauz. Die met twee andere Monieken gesonden was naer het Capittel generael. Nu als sij ghekomen waeren omtrent eenen bosch, alwaer de moordenaeren dickwils quamen, ende de reizende lieden dooden, soo hoorden sij een stemme roepen: Eerweerdige Vaders om den naem ons Heeren Jesu Christi, ende om de eere van de H. Maghet en de Martelaeresse Barbara komt bij: van deze stem wierden sij veel meer verbaest en haesten hun veel meer oock van die plaetse te verlaeten. Maer dese stemme riep noch meer ende luyder: komt, komt, om den naem Christi, ende de liefde van de H. Maghet Barbara. Den Abt hoorende wederom den naem Godts ende die van de H. Barbara, keert terstont sonder vrees naer die plaetse, waer hij dese stemme hoorde, daer komende en heeft niet ghesien, noch ghehoort, shegghende in sij selven: O Heer Jesu wat stemme is dese, welke mij soo seer ghebeden heeft om uwen naeme; naer dese inwendighe woorden, hij sach een mans-hoofd met opene ooghen onder eenen boom ligghen, hem toespreckende, lieven Vader en weest niet ver-

vaert, maer roept uwe twee andere Broederen, en dan sal ick U. L. segghen de wonderlijcke dinghen die mij den Heere Heeft ghedaan door de verdiensten van de H. Barbara.

Als sij nu ghekomen waeren met al hun volck, het hooft seijde: 't gheen ick U. L. nu sal verhaelen, verkondight dat voor alle volcken ende plaetsen daer ghij sult komen, ter eere Godts, ende ter eeren ende glorie van de H. en weerdighe noijt ghenoech lief-beminde Patronersse Barbara.

Ick hebbe gheweest eenen rijcken Coopman, en als ick nu quam tot dese plaetse, soo quamen die moordenaeren ende naemen mij af alle mijn coopmanschap, ende sneden mij het hooft af, en omdat ick in quaeden staet was, ende mijn siele beswaert met grootesonden, quamen daer met menichte helsche geesten als haeghe-len uijt de wolcken om mijn siele wegh te voeren, maer terstond quam mij ter hulpe, de glorieuse H. Bruijt Barbara, en mij omringhelende met haer blinckende kleedt, verlost mij uijt dese helsche handen, om den dienst (al hoe wel kleijn) die ick haer placht te doen, te weten, ik vastede op haer Vigilie, en op haeren dagh ghinck ick te biechte en ontfinck 'thaerder eere de H. Communie.

Tot bevestinghe van desen bijstant neemt mijn hoofd van hier, ende voeght het aen mijn lichaem, 't welck licht ter rechterhandt van de

haege bedeckt met de blaederen, en de daernaer sal ick opstaen ende gaan met U. L. opdat ick door waerachtich berouw ende biechte verkrijghen mach vergiffenisse van alle mijne sonden. Den Abt ende sijn medeghesellen hebben Godt ghelooft ende de H. Maghet Barbara, ende sijn hebben volbracht alle die dinghen die 't hooft begeert hadde, ende terstont soo stont dien mensche recht op, ende ghinck met den Abt tot het naeste Dorp inde Kerke, alwaer hij spreekende met groot berouw sijn biechte ende ontfhangende de gerechten van de H. Kercke, inde tegenwoordigheijt van al die daer waeren is saelighlijck ghestorven, ende sijn lichaem is eerlijck begraven.

VIII.

(Ibid. p. 405.) Augustinus Wichmanns (in sua Brabant. Mariana,) vertelt hoedat omtrent Loven in Brabant inde Abdije van Parck was een Religieus met naam Henricus van Redinghem, die als doen was Proviseur van 't Clooster seer devoot tot de H. Barbara. Desen op eenen tijdt rijdende te peerde, is onversiens ghevallen met het peert, in eene groote diepte des waters, soo datter gheen hope en scheen te wesen van de doodt te kunnen ontkomen. Ende siet terstont aen hem veropenbaert een schoone Maeght, nemende het peert bij den toom, ende hetselve uijt het perijckel leijdende

ende stellende op een versekerde plaetse, seijde tot hem: Ick ben Barbara de dienst-maeght ons Heeren Jesu Christi, ghij hebt mij dickmaels aanghenaemen dienst ghedaen, en de hierom en hebdi niet konnen onversienlijk sterven, soo langhe ghij in mijne dienst blijft. Deselve H. Maeghet heeft hem voorseijt dat hij soude worden Abt van 't voorseijde Clooster, ghelijck hij oock is geweest den 14^{den} van getalle; desen Abt is ghestorven in 'tjaer 1339.

IX.

(Uit *Magnum speculum exemplorum*, studio R. P. Joais Majoris. S. J. Thgi Col. Agr. 1611.) p. 859.

Pater Nijder van de Orde der Predikheeren verhaalt ons het volgende: toen ik te Keulen aan de hoogeschool studeerde, vernam ik van een geloofwaardigen studiemakker dat er in de omstreken van Erkelenz in het land van Gulik, een man had geleefd met name Simplicianus die dikwerf de H. Barbara door gebed en vasten trachtte te vereeren, en haar daar benevens gedurig smeekte voor hem de genade te verwerven dat hij niet zoude sterven, zonder de H. Sacramenten der Biecht en des Altaars te hebben ontvangen. Deze man werd in eenen burgeroorlog gevangen genomen en met vele andere gevangenen in een kerkerhok opgesloten, alwaar hij van honger zou hebben moeten ster-

ven gelijk vele zijner rampgenoten, wyl men vergat hun het voedsel te geven. Nadat deze gevangene in ongeveer 12 dagen bijna niets genoten had, herinnerden zich zijne wachters dat hij niets te eten had ontvangen en bij hem komende, verwonderden zij zich, dat hij nog niet gestorven was. Hij antwoordde: ik ben altoos een dienaar en vereerder der H. Barbara geweest en zal niet sterven vooraleer men mij de laatste H. Sacramenten zal toedienen. Men gaf hem nu eenen Priester die hem bediende, waarna hij terstond in den Heer ontsliep.

XI.

De feestdag der H. Barbara, werd in de Kerk der Minderbroeders te Keulen met groote plechtigheid gevierd, hare wonderen werden er in welsprekende sermoenen voorgedragen.

Talrijke geloovigen vereerden de H. Maagd Barbara met menigvuldige offeranden. Zekere goddelooze mensch riep nu met verontwaardiging uit: »Het ware beter dat men mij die offeranden gawe; want hare mirakelen zijn zoo waarachtig als ik hier dood lig." Nauwelijks had hij deze woorden gesproken, of hij viel dood ter aarde.

(Getrokken uit de Leg. van Keulen, enz. Zie als ook voor de volgende: Leven en Mirakelen van de H. Barbara. Gent 1861),

XII.

Een voorname schilder die een groot vereerder was der H. Barbara, had ondernomen de geschiedenis van het leven en den dood dezer H. Maagd te verbeelden.

Toen hij ter plaatse was gekomen alwaar hij sprinkhanen moest schilderen, in welke de schapen van zekeren herder veranderd waren, (zie hoofdstuk,) kon hij zich geen nauwkeurig denkbeeld van de gedaante dezer diertjes maken, en het was ook juist in den tijd dat ze nergens te vinden waren.

Daarom viel hij op zijne knieën en bad deze waardige Bruid van Christus tot dat zij hem toch de gedaante van eenen sprinkhaan zoude toonen, en ziet, terwijl hij bad, kwam er een sprinkhaan vóór hem gesprongen.

De kunstenaar vong het dier zonder moeite, en sloot het in een glazen doos. Alzoo kon hij zijn werk voortzetten en verbeelde hij de sprinkhanen zoo schoon en zoo natuurlijk als of zij levend hadden geweest.

Toen hij nu het diertje de vrijheid wilde geven, was het uit het glas verdwenen, ofschoon het glas gesloten en door niemand was geopend geweest. (Id. als voren.)

XIII.

Zekere rijke jongeling, die noch vader noch moeder had, was zoo godvruchtig tot de H. Bar-

bara, dat hij dagelijks vele gebeden stortte en goede werken tot hare eer verrichte, en bijzonder haar leven, lijden en dood aandachtig overwoog.

De booze geest hierover nijdig zijnde, spande alle middelen in, om hem deze godvruchtige oefeningen te doen achterlaten, hij wekte des jongmans vrienden en kennissen op hem aanteraden den huwelijken staat te aanvaarden, denkende dat deze jongeling zodoende met wereldsche bekommernissen zoude overstelpt worden en den dienst van de H. Barbara zoude verlaten.

De jongeling luisterde naar den raad zijner vrienden; welhaast had hij met hunne medehulp eene bruid gevonden die hij ten huwelijk wilde nemen.

Op zekere nacht droomde hij dat hij in eene alleraangenaamste weide wandelde, waar hij vele schoone jonkvrouwen zag, onder welke er éene vooral uitmuntte. Zoo haast hem deze bemerkt had, keerde zij haar aangezicht met verontwaardiging van hem af. Eene andere jonkvrouw vroeg haar nu, weshalve zij op dezen jongeling verstoord was?

Zij antwoordde: »deze jongeling heeft mij dagelijks zeer godvruchtig gediend; maar nu bekommert hij zich over iets dat hem hoe langer hoemeer zal beletten mij te eeren en te dienen. De duivel heeft hem door toedoen zijner vrienden bedrogen.»

Toen de jongeling zulks hoorde, was hij zeer verwonderd. Alsdan naderde hem eene der jonkvrouwen en sprak: »Waarom hebt gij den dienst dezer maagd, die haar aangezicht van u heeft afgewend, verlaten?"

»Ik weet niet wie zij is," zeide de jongman, »ik ken geen enkele van u allen."

»Wij zijn alle bruiden van Jesus-Christus," antwoordde zij," de jonkvrouw die u niet wil bezien, is de H. Barbara, en ik ben de H. Catharina; indien gij wilt, ik zal u helpen, en u met uwe beschermster verzoenen."

De jongeling stemde toe en verzaakte aan al hetgeen zijner beschermheilige kon mishagen.

Toen keerde zich de H. Barbara minzaam tot hem en sprak: »*Bereid u tot den dood, want uw einde is aanstaande.*"

De jongeling ontwaakte vol schrik; hij aanzag deze verschijning niet als een ijdel droom, maar als eene ernstige vermaning.

Denzelfden dag nog maakte hij aan zijne vrienden bekend dat hij aan zijn voorgenomen huwelijk verzaakte. Terstond werd hij ziek; hij ontbood eenen Priester aan wien hij dit alles vertelde. Weldra nam de ziekte in hevigheid toe, en nadat de jongeling de laatste H. Sacramenten godvruchtig had ontvangen, gaf hij den geest. (Uit de Leg. van Keulen en den kostbaren schat van mirakelen. Idem).

XIV.

Te Hoei in het land van Luik was eene zeer godvruchtige kloosterzuster, die telkens als zij zich ter biecht voorbereidde, een gebedje las ter eere van de H. Barbara, om dit Sacrament wel te ontvangen.

Op zekeren keer gebeurde het dat zij voor den Priester geknield zijnde om te biechten, niet één woord kon spreken; zij herinnerde zich volstrekt niets van hetgeen zij had vermeend te zeggen. Zij bleef als eene stomme, tot groote verwondering van den biechtvader zitten.

Eindelijk viel het haar binnen dat zij haar gewoon gebed tot de H. Barbara vergeten had; zij vroeg nu aan den Priester tijd om te bidden, en nauwelijks was haar gebed ten einde of zij herinnerde zich den staat van haar geweten, en kon hare biecht spreken. (Id. bl. 46).

XV.

Eene vrouw had veertig jaren lang in onkuischheid geleefd; gedurende dien tijd had zij dikwerf gebiecht, maar telkens hare zonden van onzuiverheid vrijwillig verzwegen en alzoo haar boos leven nog door heiligschennissen verergerd.

Vernomen hebbende dat de H. Barbara eene machtige voorspreekster was om hulp en genade in het ontvangen der H. Sacramenten en in de uur des doods te bekomen, begon zij deze H. Maagd dagelijks aanteroepen en te vereeren.

Het liep niet lang aan, of zij verzaakte aan hare zonden en kreeg er zoo groot leedwezen over dat zij ze bitterlijk beweende en eindelijk eene rechtzinnige biecht aflegde van geheel haar leven. Zij deed boetvaardigheid en leefde verder geheel stichtend. (Litt. ann. Flandro Belg. S. J. ad a. 1652. Num. 4. Idem. 47).

XVI.

't Was winter: twee juffrouwen van Brussel gingen naar het klooster van Ter Kameren. Op den weg kwamen zij aan een bevrozen water en verstoutten zich er over te gaan. Doch ongelukkigerwijze scheurde het ijs onder hare voeten. Eene harer zonk in het water en werd zoo geweldig tegen den scherpen kant van het ijs gedrukt, dat haar hoofd werd afgesneden en op het ijs bleef liggen.

Dit hoofd behield nog leven en riep gedurig: »biechten, biechten!"

De nieuwsgierigen die toegesnelde waren, verwonderden zich grootelijks en alsdan sprak dit hoofd: »Ik heb de H. Barbara gediend, en reeds lang alle dagen een gebed te harer eer gebeden, daarom kan ik niet sterven zonder te hebben gebiecht."

Het volk dit hoorende, deed nu aanstonds eenen biechtvader komen; het hoofd sprak met groot leedwezen zijne biecht en de absolutie

ontvangen hebbende, verloor het alle teekens van leven. (Idem Oud Handschrift, bl. 51).

XVII.

Op zekeren Kerstavond lagen in de haven van St. Betulphus in Engeland verscheidene kooplieden, die zeer weinig werk maakten van den Godsdienst. Zij zeilden op Kerstdag uit, zonder hunne Christelijke plichten te volbrengen.

Toen zij in zee waren ontstond er een hevige storm, waardoor zij schipbreuk leden en verdronken, ter uitzondering van twee mannen van Leuven, die langen tijd van te voren de H. Barbara dagelijks door eenige gebeden hadden geëerd.

In hunnen uitersten nood riepen zij deze beschermheilige der stervenden aan. Drie dagen en drie nachten dreven zij op eene plank in zee en werden eindelijk aan land gespoeld, alwaar zij door eenige visschers werden opgenomen.

Zij verklaarden dat zij door de bescherming der H. Barbara in het leven waren behouden geworden, en zij door eene hemelsche openbaring verstaan hadden dat zij niet zonder de rechten van onze Moeder de H. Kerk zouden sterven. Inderdaad, zij ontvingen de H. Sacramenten der stervenden, waarna zij in den Heer ontsliepen. (Idem bl. 60, 61).

XVIII.

In het land Hessen, nabij de stad Wolfagen, stortte de toren van een groot kasteel in, en overrompelde eene jonge dochter in dier voege dat er een zoo groote last steenen op haar lag, gelijk twee honderd wagens konden vervoeren.

Men twijfelde niet of het meisje was dood.

Nochtans gingen er spoedig talrijke arbeiders aan het werk om de puinhopen weg te voeren. Toen zij reeds eenen ganschen dag gewerkt hadden, hoorden zij de dochter roepen: »Ik leef noch en kan niet sterven alvorens ik eene goede biecht gesproken en het Heilig Lichaam des Heeren heb ontvangen, wjl ik een kleinen dienst verricht heb ter eere der H. Maagd Barbara die mij beschermt.»

Nadat men haar onder de puinhopen had weggehaald, ontbood men eenen Priester, die haar de H. Sacramenten toediende, waarna zij godvruchtig stierf. (Idem bl. 63, 64).

XIX.

Te Nijmegen, onder Reinoud, hertog van Gelder, leefde een zeer godvreezend man die ook met eene zeer deugdzame vrouw was getrouwd.

Voornoemde Vorst beminde hen zeer en ging hen ook dikwerf bezoeken.

Deze echtelieden hadden van jongs af aan de H. Barbara bijzonder in eere gehouden. Na eenige jaren met elkander gelukkig te hebben

geleefd, werd de man van tijd tot tijd door vlagen van krankzinnigheid overvallen, zoodat hij nooit zonder bewaker werd gelaten. Nochtans had hij op zekeren keer zonder iemands weten een groot mes in handen gekregen, hetwelk hij tot aan het hecht toe in zijn lijf stak.

Men oordeele welk groot misbaar door dit ongeluk in het huis ontstond.

De krankzinnige kwam alsdan tot zijn verstand, hij wilde niet dat men het mes uit zijne wonde trok, wjl dit den dood zoude veroorzaken, maar dat men aanstonds eenen Priester zou halen om hem te bedienen.

Hij verklaarde terzelfdertijd dat hij door de voorspraak der H. Barbara had verkregen van met de H. Sacramenten der stervenden te worden voorzien.

Hertog Reinoud dit ongeval vernemende, was aanstonds toegesneld om hulp en troost te verschaffen.

De gekwetste ontving in zijne tegenwoordigheid de H. Sacramenten; na de dankzegging werd het mes uit de wonde getrokken, en aanstonds was hij dood.

Op bevel van den Hertog werd zijn lijk geöpend en de heelmeesters bevonden dat het mes dwars door het hart was gegaan, waaruit zij oordeelden dat die man, enkel door eene bovennatuurlijke kracht, zijne wonde had kunnen overleven. (Idem bl. 75, 76.)

XX.

Drie arbeiders die eene bijzondere godvruchtigheid hadden tot de H. Barbara en haar in alle noodwendigheden aanriepen, werkten in de zilvermijn *Rowensky*, nabij Kuttentberg in Bohemen, en werden door eene schrikkelijke instorting overvallen. Men groef verscheidene dagen en nachten om hen te ontdekken, maar alle pogingen waren vruchteloos, zoodat eenieder dacht dat deze mijnwerkers nu van honger en dorst moesten gestorven zijn, zoo zij niet reeds door de instorting waren verpletterd geworden.

Gevolgentlijk zag men niet meer naar hen om. Nochtans een geheel jaar daarna kwamen zij levend uit de mijn. Ziet hier wat hun was wedervaren, gelijk een hunner heeft kunnen verhalen.

De instorting had eene soort van gewelf over hen gemaakt, zoodat zij niet verpletterd hadden kunnen worden. Zij konden in de mijn nog over en weder wandelen. Alsdan verscheen hun de H. Barbara, zij voorzag hen dagelijks van brood en water en maakte dat hunne lampen gedurig brandden. Aldus van voedsel en licht voorzien zijnde, begonnen zij naar den westkant te mijnen om zich te redden. Met de uitgehaalde stoffen vulden zij de ledige ruimte waar zij zich bevonden, zoodat hunne verblijfplaats bijna even groot bleef. Maar de grond was voor het meest

van hardsteen, waardoor hun werk zeer weinig vorderde.

Nochtans nadat zij een jaar met groot geduld hadden gearbeid, kwamen zij aan het daglicht, op den zoom der rivier Opper-bach genaamd, neven de kerk der H. Barbara te Kuttenberg.

Toen zij nog in de mijn waren, had ieder van hen eenen wensch gedaan.

De eerste had gewenscht ten minste nog eens het daglicht te mogen aanschouwen; de tweede, nog eens zijne vrouw en kinderen te mogen zien en de derde nog ten minste één jaar, na zijne verlossing, te mogen leven.

Deze wenschen werden letterlijk vervuld. Zoo-haast de eerste boven den grond was en het daglicht gezien had, stierf hij.

Nadat de tweede was te huis gekomen en met groote blijdschap zijne vrouw en kinderen had begroet, viel hij neder en was dood.

De derde leefde nog een geheel jaar, en stierf godvruchtig, juist op den verjaardag zijner verlossing. (Idem. 77, 78).

XXI.

Een matroos werd gedurende eenen storm door eenen rukwind van het verdek van het schip geslagen. De woedende baren slingerden hem welhaast ver van het vaartuig; nochtans zonk hij niet en bleef hij langen tijd op het water ronddobberen, tot dat hij door een ander

schip werd ontmoet. Men wierp hem een koord toe en trok hem uit het water.

Hij verhaalde nu aan zijne levensredders, dat hem de H. Maagd en Martelares Barbara, die hij dagelijks met eenige gebeden had vereerd en wier feestdag hij had gevierd met daags te voren vastendag te houden, beschermd en gered had. (Idem. bl. 79, 80).

XXII.

De Kronykschrijver Langius verhaalt het volgende: In het jaar 1436, toen ik te Krakau, in de hoofdstad van Polen, mijne studieën voortzette, werden vier gevangenenbewaarders aldaar veroordeeld om onthoofd te worden, als overtuigd zijnde, dat zij des nachts, voor eene zekere som gelds, eenen dief uit de gevangenis hadden gelaten.

Drie hunner werden onthoofd; maar de vierde kon niet ten dood getroffen worden. De beul deed alle moeite maar te vergeefs; het zwaard had nauwelijks dien man het vel van den hals eenigzins gekwetst; men moest hem eindelijk losmaken.

Men vroeg hem om uitlegging van dit verbazend wonder. »Ik kan mijne redding aan niemand anders toeschrijven, antwoordde hij, dan aan de voorspraak der H. Barbara, aan welke ik mij in dit uur heb aanbevolen.»

Hij verkreeg genade en leefde nog vele jaren. Idem. bl. 84).

XXIII.

Zeker Priester en Deken in Oostenrijk, eertijds broeder en bestuurder der Broederschap van de H. Barbara, in het Collegie te Weenen, voer met zijn neef en vele andere reizigers op den Donau. Door het geweld van den snellen stroom liep het schip op eene onder het water verborgen rotspunt en werd stuk geslagen.

De Deken riep in dit uiterste gevaar de H. Barbara om hulp, ten einde niet zonder de H. Sacramenten uit dit leven te scheiden. De H. Maagd wier broederschap hij gedurende zoo vele jaren had bestierd en begunstigd, verhoorde zijn gebed.

Al de opvarenden, ter uitzondering van een enkelen matroos, verdronken in de golven, maar de Deken bevond zich eensklaps, zonder te weten, hoe, op den oever van den stroom.

Hij dankte God en de H. Barbara voor deze wonderbare redding. Druipend van het nat, begaf hij zich aanstonds, zonder hoed en mantel, want deze waren in den stroom geraakt, regelrecht naar het Collegie, alwaar hij verhaalde op welke wondere wijze, hij van den dood was verlost.

(Ex litt. ann. Prov. austr. S. J. coll. vienn. n°. 1608. Idem. 85).

XXIV.

In eene stad van Polen was zekere dochter dicht bij eenen watermolen in het water gevallen; zij werd door den geweldigen stroom naar het rad gedreven, zoodat zij den dood niet meer scheen te kunnen ontgaan. Zij riep met grooten schrik: »Jezus, Maria!» Eensklaps stond het molenrad stil. Het meisje klampte zich eraan vast totdat zij op den oever werd geholpen.

Zij begaf zich denzelfden dag naar de Kerk der Jesuïeten om God, Zijne H. Moeder en de H. Barbara voor hare redding te danken; haren biechtvader ziende, zeide zij tot hem:

»Eerwaarde vader, toen ik op den feestdag der H. Barbara bij u biechten kwam, vermaandet gij mij dat ik altoos godvruchtig tot deze heilige zou wezen. Ik heb uwen raad gevolgd, en heden hare hulp op eene bijzondere wijze ondervonden, want aan hare voorspraak ben ik mijn leven verschuldigd. (Idem. bl. 86).

XXV.

Toen de Hoogw. Heer Lodewijk van Bourbon, Prins-Bisschop van Luik, zijnen voormaligen landvoogd Willem van der Mark, bijgenaamd »het Everzwijn der Ardennen», uit het land had gebannen, vielen de krijgslieden van dezen vaak op Limburgschen grond en in het gebied van het bisdom, welke streken zij met roof en moord bedroefden.

De Bisschop besloot den geweldenaar met de wapens te beteugelen. Er had in der daad een strijd plaats. In dit gevecht ontving een soldaat zes deerlijke wonden in zijn lichaam, en zijn hoofd was van de kruin tot het bovenste kaakbeen opengekloven. Desniettemin leefde hij nog en zeide hij tot degenen die hem vonden: »Ik ben tegen mijnen wil gedwongen geweest aan het gevecht deel te nemen; mijne ziel heb ik te voren aan de H. Barbara bevolen, die ik altoos vereerd heb. Terwijl ik in mijn bloed lag, verschenen mij vele helsche gedrochten, die mij tot wanhoop zochten te brengen, maar de H. Barbara kwam mij beschermen en aanmoedigen; zij beloofde mij dat ik nog goed zou kunnen biechten en de H. Communie ontvangen. Daarom bid ik u, neemt mij op en draagt mij spoedig in eene kerk opdat ik er de H. Sacramenten ontvange, alvorens ik sterve.»

Zijn verzoek werd volbracht. Hij biechtte en communiceerde zeer godvruchtig en gaf daarna den geest. (Idem. bl. 90, 91).

(Ibid. op 860.) Dezelfde Pater Nyder verhaalt ook dat er in het klooster Eichstädt van zijne orde een geprofeste broeder was die aanvankelijk ter eere van de H. Barbara eenige bewijzen van godsvrucht had getoond, door welke hij ook van verschillende ongelukken was bevrijd geworden. Zijn eerste ijver verflauwde echter zoodat hij deze godsvrucht niet meer

beëfende. Nu verscheen hem de H. Barbara des nachts in den droom en zeide tot hem: »Gij hebt mijne vereering verzuimd en ik zal u mijne hulp onttrekken." Aanvankelijk was deze broeder verschrikt en hernam hij zijne godsvrucht tot de H. Barbara, maar allengs vergat hij ze weer; hij gaf zich over aan een lichtzinnig gedrag, verliet de orde en werd een apostaat. Ziek van lichaam en ziel geraakte hij eindelijk te Nuremberg in het hospitaal alwaar hij zijn einde voelde naderen. Onze Pater Conrardus, een wijs en voorzichtig man werd bij den afvalligen geroepen; hij nam ook een ordenskleed mede om het den verdwaalden, indien hij zich zoude bekeeren, wederom aan te doen. Maar toen de ongelukkige het ordenshabijt zag dat hij had bezoedeld en weggeworpen, werd hij woedend als een schichtig paard en riep: »Waarom wilt ge mij beschaamd maken? Weg er mede, ik wil er niets van weten." Onze Pater zeer bedroefd, vertrok van daar en de zieke gaf terstond zijnen geest.

Plinius verhaalt ons in zijn 22 boek, aan het 21 Hoofdstuk, van de zonnebloem, (Heliotropium) hoe zij zich altoos zoo wonderlijk naar de zon keert, ja, zoo standvastig is in deze beweging, dat niettegenstaande de zon door dichte wolken is verdonkerd en door regens of stormen niet gezien wordt, deze bloem zich nochtans altoos keert en wendt naar het punt

waar de zon zich bevindt, zoo groot is hare liefde en genegenheid tot dit hemellichaam:

(» *Tantus sideris amor etiam nubilo die.*")

Zoo durven wij ook wel zeggen dat zich de H. Barbara tot hare vereerders neigt, vooral ook in die bange donkere uur, dat de mensch door de angsten des doods wordt overvallen en de booze geesten hunne laatste stormen op de ziel van den stervenden wagen. In dit oogeblik snelt de H. Barbara ter hulp, en zorgt zij door hare machtige voorspraak dat hare vrienden en dienaars kalm en zalig in de liefde des Heeren ontslapen.

(» *Tantus Barbarae amor etiam nubilo die.*")

De hier reeds meer aangehaalde Pater Jozef à S. Barbara, heeft in zijn geestelijk kaartspel, ter eere zijner H. Patrones de volgende naieve maar treffende versregels gezongen:

»'t Is zeer goed devoot te sijn
Aen Barbara hoogh verheven,
Die haer dienaers hier doet leven
Sonder vrees van d'helsche pijn,
Want al die haer bijstand vragen
Die verlaet zij nimmer meer,
En sij sal oock sorghe draghen
Dat sij komen bij den Heer.

Dit heeft sij van haeren Godt,
 Voor haer dienaers hier verkregen,
 't Welck noijt en mach sijn versweghen,
 Want het is een salich lot,
 Met een suiwer siel te sterven
 En door Jesum wel bewaert,
 't Is blij scheiden om te erven
 't Hemelsch goed oneindich waert.

Hoofdstuk VII.

Vereering der H. Barbara. — Klein Officie. —
 Litanie en Gebeden ter eere van de H. Barbara. —
 Broederschappen ter eere onzer Heilige. — Afsaten. —
 Lofzangen en Liederen ter eere van de H. Barbara.

BESLUIT.

Vereering der H. Barbara.

 en weet niet wanneer de feestdag
 der H. Barbara bij de Grieken is
 ingesteld geworden, het kan echter
 niet veel later zijn dan in de 8ste eeuw,
 omdat men hem bij de Latijnen in de volgende
 eeuw aantreft in de Martelaarsboeken van Addon
 en Usuardus, op den 16 December.

De Grieken hebben haren feestdag op den 4 December gesteld, waarop hij ook thans bij de Latijnen wordt gevierd.

In de XII^{de} eeuw gaf Emmanuël of Manuël Comnenes, Keizer van Constantinopel, een ordonnantie uit, waarin de feestdag der H. Barbara begrepen was als een der feestdagen die geboden waren te vieren. (De kloeckmoedigheid der HH. Martelaren en Martelarsen. IV Deel p. 1907. Antw. bij J. Van Soest 1860).

Klein Officie van de Heilige Barbara.

De Metten en Laudén.

Onze Vader, enz. Wees gegroet Maria, enz.
Ÿ. Heer, open mijne lippen.

Ṛ. En mijn mond zal Uwen lof verkondigen.

Ÿ. Mijn God, kom mij ter hulp.

Ṛ. Heer, haast U mij te helpen.

Glorie zij den Vader, den Zoon en den Heiligen Geest, gelijk het was in het begin, nu en altijd, en in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Lofzang.

Heilige Barbara, Heilige en voorzichtige Maagd, die uwen wellust in de heilige boeken vindt en aan welke God eene bijzondere ken-

nis van het geheim der H. Drievuldigheid schonk;
bid voor ons, opdat wij iederen dag in de
kennis der liefde Gods vooruitgaande tot aan
den dood aan zijnen dienst mogen getrouw blijven.

Antiphoon.

Kom, beminde Bruid van Jezus-Christus, ont-
vang de kroon die u de Heer in alle eeuwig-
heid heeft voorbereid.

Ÿ. Bid voor ons, Heilige Barbara, Maagd en
Martelares.

℞. Opdat ons God de genade schenke van
wel te sterven.

GEBED.

Heilige Barbara, waardige Bruid van Jezus-
Christus, help ons door uwe machtige voor-
spraak bij God, verkrijg ons de genade van
vóór ons afsterven gezuiverd door het H. Sa-
crament van Boetvaardigheid, voorzien van de
H. Communie en gesterkt te worden door het
H. Oliesel; zorg dat wij, na het verlaten van
dit sterfelijk leven, met U de tegenwoordigheid
mogen genieten van Hem, die leeft en heerscht
in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Ÿ. Heer, verhoor mijn Gebed.

℞. En dat mijn geroep tot U kome.

Dat de zielen der overledenen door Gods barm-
hartigheid in vrede rusten. Amen.

De Priemen.

Onze Vader, enz., als boven bij de Metten.

Lofzang.

Heilige Barbara, getrouwe beminnares van Jezus-Christus, wien gij van uwe eerste jeugd eene altijddurende kuischheid en maagdelijke reinheid hebt toegewijd; bid voor ons, dat wij, in welken staat ons God ook moge plaatsen, ons steeds beijveren om Hem onophoudelijk met een kuisch en zuiver hart te dienen.

Antiphon, Gebed en slot als bij de Metten.

Lofzang.

Heilige Barbara, beminde Bruid van God, die reeds vroegtijdig de rijkdommen, vermaken, wellusten en ijdelheden der wereld hebt vaarwel gezegd, om u geheel aan de beoefening der christelijke deugden over te geven; bid voor ons, opdat wij, afkeerig van de begeerlijkheid dezer bedriegelijke wereld, onze harten en ons verstand slechts gebruiken, om hier in alles den goddelijken wil te volbrengen, zooals de gelukzaligen dit doen in den hemel.

Antiphon, Gebed en slot als bij de Metten.

De Sexten.

Onze Vader, enz., als boven bij de Metten.

Lofzang.

Heilige Barbara, onverschrokken martelares, die tot aan uwen laatsten zucht met onwrik-

bare getrouwheid in de beoefening der christelijke deugden en in de belijdenis van den geheiligen Naam van Jezus-Christus hebt volhard; bid voor ons en verkrijg ons bij God een levendig geloof, eene vaste hoop en eene vurige liefde, opdat wij, na uwe deugden op aarde te hebben nagevolgd, met u in het verblijf der eeuwige glorie mogen heerschen. Amen.

Antiphoon, Gebed en slot als bij de Metten.

De Nonen.

Onze Vader, enz., als boven bij de Metten.

Lofzang.

Heilige Barbara, Heldin van Gods Kerk, welke uit liefde tot Jezus-Christus met onoverwinnelijken moed de wreedheid eens afgodischen vaders, de akeligheid der gevangenis, het verdriet, den honger, de zweepslagen, het ijzer, het vuur, tallooze en onbeschrijfelijke folteringen hebt verdragen, bid voor ons opdat wij de tegenspoeden en moeilijkheden van dit sterfelijk leven, met onderwerping en in den geest van boetvaardigheid verdragende, van de schrikkelijke pijnen der hel mogen bevrijd blijven. Amen.

Antiphoon, Gebed en slot als bij de Metten.

De Vesperen.

Onze Vader, enz., als boven bij de Metten.

Lofzang.

Heilige Barbara, welbeminde Bruid van Jezus-Christus, die u in de gevangenis bezocht, troostte

en met Zijne eigene handen de doodelijke wonden genas welke de beulen aan uw maagdelijk lichaam hadden toegebracht, bid voor ons, opdat deze goddelijke Verlosser, zich gewaardige, ons door de kracht Zijner genade, in onze ziekten en zwakheden te ondersteunen, en door de uitwerkselen Zijner barmhartigheid de wonden onzer ziel te genezen. Amen.

Antifoon, Gebed en slot als bij de Metten.

De Completen.

Ÿ. Bekeer ons, o God, onze Verlosser.

℞. En wend uwe gramschap van ons af.

Ÿ. Mijn God, kom mij ter hulp.

℞. Heer, haast U mij te helpen.

Lofzang.

Heilige Barbara, machtige beschermster der Christenen, gij, aan wie het boven de andere Heilige van het Paradijs vergund is de stervenden bij te staan, en die zeer bijzonder uwe godvruchtige dienaars vertroost bij den gevreesden overgang van de aarde tot voor de rechtbank van den oppersten Rechter van levenden en dooden: verwerf ons van God de genade van niet te sterven zonder onze zonden door een waar leedwezen uitgewischt en waardiglijk de laatste Sacramenten der H. Kerk ontvangen te hebben. Amen.

Antifoon, Gebed en slot als bij de Metten.

LITANIE

TER EERE VAN DE

H. B A R B A R A,

MAAGD EN MARTELARES,

OM EENEN ZALIGEN DOOD TE BEKOMEN.

Heer, ontferm U onzer!

Christus, ontferm U onzer!

Heer, ontferm U onzer!

Christus, hoor ons!

Christus, verhoor ons!

God, Hemelsche Vader, ontferm U onzer!

God, Zoon, verlosser der wereld, ontferm U
onzer!

God, Heilige Geest, ontferm U onzer!

Heilige Drievuldigheid, één God, ontferm U onzer!

Heilige Maria, bid voor ons.

Heilige Maagd der Maagden,

Heilige Maria, Koningin der Martelaren,

Heilige Barbara,

Getrouwe dienaars des Heeren,

Zuivere bruid van Jesus Christus,

Wijze en voorzichtige Maagd,

Kloekmoedige Martelares,

Troosteres der zieken,

bid voor ons.

Toevlucht der stervenden, bid voor ons.
Machtige beschermster in het uur des doods,
Die in uwe jeugd door God werdt uitverkoren,
Die vroegtijdig aan de rijkdommen, eer, ver-
maken en wellusten dezer wereld verzaakt
hebt,

Die uwe maagdelijke zuiverheid aan God
hebt opgeofferd,

Die meestal in de overweging van Gods
geheimen verslonden waart,

Die van God eene bijzondere kennis van
het geheim der H. Drievuldigheid ver-
kregen hebt,

Die met vurigheid het kruis des Heeren
vereerd hebt,

Die met kloekmoedigheid het geloof in
Christus beleden hebt,

Die met afschuw aan de valsche goden ver-
zaakt hebt,

Die door uw eigen vader bij den rechter
aangeklaagd zijt,

Die hevig gegeeseld en gefolterd zijt,

Die door de hand van uw eigen vader ont-
hoofd geworden zijt,

In dreigende gevaren, H. Barbara, bescherm ons.

Bij bliksem en onweder, H. Barbara, bescherm ons.

Bij brand en overstrooming, H. Barbara, be-
scherm ons.

In alle gevaren van aardbeving, H. Barbara,
bescherm ons.

bid
voor
ons.

In ziekte, hongersnood en oorlog, H. Barbara, bescherm ons.

In het uur van onzen dood, H. Barbara, bescherm ons.

Opdat wij den Heer, onzen God, steeds met een zuiver hart en eene reine ziel mogen dienen, H. Barbara, kom ons ter hulp.

Opdat lijden, noch smart, zelfs de dood niet in staat zij ons van de liefde Gods te scheiden,

Opdat wij door waken en bidden ons op de komst van onzen Rechter mogen voorbereiden,

Opdat wij iederen dag zóo mogen leven, alsof deze de laatste ware van ons leven,

Opdat wij ons mogen onthechten van de goederen dezer wereld,

Opdat wij getrouwelijk aan de inspraken der genade mogen gehoor geven,

Opdat wij vurig naar den hemel mogen verlangen,

Opdat wij met een heilig geduld en volle overgeving aan Gods H. wil, ziekte en smart mogen verdragen,

Opdat wij behoed mogen blijven tegen eenen haastigen en onvoorzienen dood,

Opdat wij met gevoelens van geloof, hoop, liefde en berouw, de H. Sacramenten der stervenden mogen ontvangen,

Opdat wij met een rouwmoedig hart onze zonden mogen belijden,

H. Barbara, kom ons ter hulp.

Opdat wij met vurige liefde de H. Teerspijs
mogen ontvangen, H. Barbara, kom ons ter
hulp.

Opdat wij in onze laatste ziekte door de
H. Zalving en het gebed des priesters
mogen versterkt worden,

Opdat wij de vruchten van het H. Oliesel
mogen genieten,

Opdat wij in onzen uitersten nood mogen
verlicht en geholpen worden,

Opdat wij bij ons overlijden, volkomen ver-
giffenis der zonden en straffen mogen
bekomen,

Opdat wij den dood der rechtvaardigen mogen
sterven,

Opdat wij spoedig uit het vagevuur mogen
verlost worden,

Opdat wij ons in den hemel eeuwig met u
mogen verblijden,

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
spaar ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
verhoor ons, Heer!

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt,
ontferm U onzer!

Jezus, sterkte der martelaren, hoor ons!

Jezus, zuiverheid der maagden, verhoor ons!

ÿ. H. Barbara, maagd en martelares, bid
voor ons!

℞. Opdat het uur van onzen dood zalig zij.

H. Barbara, kom ons ter hulp.

LAAT ONS BIDDEN.

O Heer, wij bidden U, dat de voorspraak der H. Maagd en Martelares Barbara, ons de genade moge verkrijgen, dat wij vóór ons overlijden door eene ware boetvaardigheid en eene rouwmoedige biecht voorbereid, het allerheiligste lichaam en bloed van onzen Heer Jezus Christus mogen ontvangen, die met u leeft en regeert in alle eeuwigheid. Amen.

Gebeden tot de H. Barbara, om door hare voorspraak te verkrijgen, van niet te sterven zonder voorzien te zijn van de H. Sacramenten der Heilige Kerk.

1. O buitengewone troosteres der stervenden, Heilige Barbara, aan wie God op eene bijzondere wijze het vermogen en de genade heeft gegeven, van hen, die zich in doodstrijd bevinden, te beschermen, bid voor mij, smee ik u, opdat mij het groot ongeluk niet overkome van uit dit leven te scheiden, zonder de H. Sacramenten der Kerk ontvangen te hebben. Het is waar dat mijne zonden mij deze gunst onwaardig maken, en dat de weinige ijver, waarmede ik tot nog toe de H. Sacramenten heb ontvangen, mij van een goed, hetwelk ik zoo weinig geacht heb, moest berooven; maar ik heb er leedwezen over, o groote Heilige; het zal voortaan

niet meer zoo wezen; bidt dan Jezus voor mij, opdat Hij medelijden hebbe met mijne ziel en mij behandelc volgens Zijne oneindige barmhertigheid. Amen.

2. O God, die de H. Barbara tot troost der levenden en stervenden hebt uitverkoren, vergun ons door hare voorspraak, dat wij altijd in Uwe goddelijke liefde mogen leven en onze hoop stellen op de verdiensten van het bitter lijden van Jezus Christus, opdat ons nooit de dood in zonden verrasse, maar dat wij door de H. Sacramenten van de Biecht, de H. Communie en het H. Oliesel in het uur des doods mogen versterkt worden en onbevreesd overgaan naar eene gelukkige eeuwigheid. Dit bidden wij u, door onzen Heer Jezus Christus. Amen.

3. O Heilige Barbara, Maagd en Martelares, bijzondere vereester der H. Drievuldigheid, gij, die voor de eer van God met zooveel standvastigheid de smartelijkste folteringen hebt ondergaan, wij bidden u, voor ons van God te willen bekomen, Hem zoodanig te mogen dienen, dat wij voorzien van de laatste H. Sacramenten, en gesterkt tegen de bekoringen en listcn des duivels, God, den Heer, daarna voor altijd in de hemelsche glorie mogen genieten, die leeft en heerscht in alle eeuwen der eeuwen. Amen.

4. O Heilige Maagd en Martelares Barbara, kom mij toch in het uiterste ter hulp, opdat ik niet onvoorbereid sterve; maar verkrijg mij

van God Almachtig, dat mijne ziel, eer zij van het lichaam scheidt, door de H. Biecht gezuiverd, met het H. Sacrament des Altaars gewapend, en door het H. Oliesel versterkt worde; opdat wij, uwe dienaars en dienaressen aan de eeuwige zaligheid deelachtig worden en ons met U in alle eeuwigheid verheugen. Amen.

Broederschappen ter eere der H. Barbara, worden er gevonden, afzonderlijk, zooals te Breda, Berlicum, enz., of onder gelijktijdige aanroeping van den H. Jozef en van haar, zooals onder de Eerw. Priesters der Diocees Roermond, en te Reuver. Wij voegen hierbij de Statuten en Aflaten dezer Broederschap te Reuver, (diocees Roermond.)

BROEDERSCHAP

VAN DEN

H. JOSEPH EN DE H. BARBARA,

Patronen tegen eenen haastigen dood,

goedgekeurd door Z. D. Hoogw. den Bisschop van Roermond,
den 2. November 1880.

en opgericht in de parochiale kerk van den H. Lambertus
te REUVER.

DEN 12. DECEMBER 1880.

STATUTEN.

ART. 1. Het doel van deze Broederschap is, om door gezamenlijke gebeden en goede werken den H. Joseph en de H. Barbara te vereeren, ten einde door hunne voorspraak van eenen haastigen dood bevrijd te blijven en eenen zaligen dood te sterven.

ART. 2. De pastoor van Reuver in rechtens de Bestuurder van deze Broederschap en kan zich door zijnen kapelaan laten vervangen.

ART. 3. Alle Roomsch-katholieken van elk geslacht en iederen leeftijd kunnen als leden van deze Broederschap worden opgenomen.

ART 4. Zij, die verlangen lid te worden, geven hunnen doop- en familienaam op aan den

Bestuurder van deze Broederschap ter inschrijving in een daartoe bestemd register, dat steeds op de pastorie te Reuver blijft berusten.

ART. 5. De eenige verplichting der leden van deze Broederschap (welke verplichting echter niet op zonde verbindt) is, dat zij dagelijks één Wees gegroet bidden met de aanroeping:

»Heilige Joseph en heilige Barbara, bidt voor mij, opdat het uur van mijnen dood zalig zij.»

ART. 6. Alle leden zijn onder elkander deelgenooten van alle H. Missen, gebeden en goede werken, die zij verrichten.

ART. 7. Ieder jaar zal eene solemneele Mis gezongen worden:

a. Op de feestdagen van den H. Joseph (19 Maart) en van de H. Barbara (4 December), voor de levende broeders en zusters.

b. Op eenen dag van de octaaf van Allerzielen, voor de overledene leden van de Broederschap.

ART. 8. Op elken Zondag van het jaar, en elken dag van de octaaf der H. Barbara zal na het Lof gemeenschappelijk in de Kerk drie-maal het Wees gegroet gebeden worden voor de leden van de Broederschap en vooral voor hen, die in gevaar zijn van sterven.

ART. 9. Bij zijne intrede in de Broederschap geeft ieder lid eene aalmoes naar goedvinden, ten voordeele der kerk te Reuver.

ART. 10. Een lid, dat bij zijne intrede minstens vijftig cents zal betaald hebben, en in zijn

leven ieder jaar omstreeks den feestdag der H. Barbara vijftien cents zal blijven betalen, heeft na het derde jaar recht op een solemneelen lijkdienst, zoodra aan den Bestuurder kennis is gegeven van zijn overlijden.

ART. 11. Deze statuten kunnen zonder toestemming van Zijne Hoogwaardigheid den Bisschop van Roermond niet veranderd of gewijzigd worden.

De Broederschap van de H. H. Joseph en Barbara te Reuver is opgericht en de statuten daarvan zijn goedgekeurd den 2 November 1880 door

den Bisschop van Roermond,

J. A. PAREDIS.

AFLATEN

verleend door Z. H. Paus LEO XIII, bij breve van 17 December 1880, aan de parochiekerk van den H. Lambertus en aan de Broederschap van de H. H. Joseph en Barbara te Reuver.

I. Volle Aflaten, mits men rouwmoedig biechte, waardig communiceere, de parochiale kerk van Reuver eerbiedig bezoeke, en aldaar godvruchtig bidde volgens de intentie van Z. H. den Paus.

A. Aan alle geloovige Christenen:

- 1°. Op den feestdag van den H. Joseph (19 Maart) of op een der zeven eerstvolgende dagen.
- 2°. Op den feestdag van de H. Barbara (4 Dec.) of op een dag onder de octaaf.
- 3°. Op den eersten zondag der maanden Januari, April, Juli en October.
- 4°. Op den eersten vrijdag der maanden Februari, Mei, Augustus en November.

B. aan de leden der Broederschap van de H. H. Joseph en Barbara, opgericht te Reuver:

- 1°. Op den eersten dag hunner intrede in de Broederschap.
- 2°. Op den feestdag van Allerheiligen (1 Nov.), den voornaamsten feestdag der Broederschap, of op een der zeven eerstvolgende dagen.
- 3°. In het uur des doods voor de leden, die na met een oprecht berouw gebiecht en

gecommuniceerd te hebben, of indien zij dit niet kunnen, ten minste met een waar berouw den Heiligen naam Jezus met den mond, als dit mogelijk is, zoo niet, dan met het hart eerbiedig zullen aanroepen, en den dood, als boete der zonde, uit de hand des Heeren geduldig aannemen.

II. Gedeeltelijke Aflaten aan de leden der Broederschap:

A. Aflaat van zeven jaren en zevenmaal veertig dagen, als zij op den derden Zondag der maanden Maart, Juni, September en December, de kerk van Reuver eerbiedig bezoeken en aldaar godvruchtig bidden voor de eendracht der Christen-Vorsten, voor de uitroeijing der ketterijen, voor de bekeering der zondaren en voor de verheffing van onze Moeder de H. Kerk.

B. Aflaat van zestig dagen.

- 1°. Elken keer dat de Broeders of Zusters in de kerk van Reuver eene H. Mis of eenen anderen goddelijken dienst bijwonen;
- 2°. Telkens als zij de door den Bisschop goedgekeurde processiën bijwonen;
- 3°. Zoo dikwijls als zij het allerheiligste Sacrament, wanneer dit in processie, of naar de zieken, of anderszins wordt omgedragen, vergezellen. — Zouden zij hierin belet zijn, dan kunnen zij denzelfden aflaat verdienen, indien zij, bij het hiertoe gegeven teeken

der klok, één Onze Vader en één Wees gegroet zullen bidden;

- 4°. Elken keer als zij vijfmaal het Onze Vader en Wees gegroet voor de zielen der overledene Broeders en Zusters zullen bidden.
- 5°. Voor elk werk van godsvrucht of liefdadigheid, dat de leden der Broederschap zullen verrichten.

Aanmerkingen. Al deze aflaten kunnen ook toegevoegd worden aan de geloovige zielen in het vagevuur.

Gezien en goedgekeurd,

ROERMOND, 26 Februari 1881.

De Bisschop van Roermond,

† J. A. PAREDIS.

Het volgende *Lied ter eere van de H. Barbara*, komt voor in een oud boekje, getiteld: »Een Gheestelijck Lust-Hofken" met schoone lieflijke Geestelijcke Gesangen beplant door een Catholijcken Pastoor. — Tot Kevelaer, bij Richardus Hoersten, in den Boeckwinckel, 1683, CXXI, pag. 128.

Van de H. Maghet en Martelaresse Barbara.

STEMME: *Weest nymph gegroet, etc.*

Diöscorus:

Barbara, kindt, ick bid u, verzint,
Mijn God u terstont doet offerhant,
Of ick breng u tot groote schandt.
Ghij mij verweekt: als ghij die begeekt,
En gaet oprechten in mijn huys,
In plaets van dees een verzworeen Cruys.

Barbara:

Neen Vader, ick hate,
U Goo'n onbevreesd,
Die doen mij niet laten,
Soon, Vader en Geest.
Ick vlucht voor u Goden opstaende voet,
Geen Godt ick aenbidde als 'topperste goet.

Dioscorus :

O harden neck! uit mijn oogh vertreck,
Komt Martiaen, voldoet mij begeer,
Wilt niet verschoonen, dit mij zweer,
Maekt President, drae een kort ent,
Kapt, brant en geesselt haer boesem scheen,
Doet alle wreetheijt, aght geen gesteen.

Barbara :

Ick achtet voor niet,
Wat ick sal lijden mogen.
Al wat ghij ghebiedt,
Ick sal wel ghedooghen,
Want alles sal wezen voor Christus eer,
Die mij sal verstercken in tegenkeer.

Martianus :

Princes, neemt waer; hoet u voor 't gevaer,
Neemt bid ick doch u geluck ter hant,
Vermagh ick iet op u, toont verstant,
Ghij hebt geen noot voor de felle doot,
Voor boei, voor slagen, voor vlam of schandt,
Als ghij maer willigh doet offerhant,

Barbara :

Swijght Rechter, u slagen,
Sal ick in mijn leer,
Blijmoedigh verdragen,
Al doen zij seer,
Nog smeken, nog vleijen, nog sterckte, nog kracht,
En kunnen mij scheijen van d'opperste macht.

Martianus :

Ick vast vertrouw, dat hitte ende kouw,
Oock schant en slagen met den tijran,
U van den Christen Godt scheijden kan,
Schandt ende dood, sulcken bangen noodt,
U zullen doen wijcken van desen Heer,
Al lijt ghij ghewillich tot sijnder eer.

Barbara :

Al laet ghij mij spetten,
Mijn oxelen braen,
Mijn hoofd oock verpletten,
Ick sal het uitstaen.

Ick hope Jesus in dese mijn pijn,
Mijn bijstant, mijn hulper, mijn trooster sal zijn.

Martianus :

Wijl ghij mij verght, en tot gramschap terght,
Toont u coragie dan hoofdigh mensch,
Ick salt volbrengen al naer u wensch,
Een ander sal uijt dit droef geschal,
D'obstinaetheijt kunnen verstaen,
Dat het de Christenen soo sal vergaen.

Barbara :

Nu moet sijn gepresen,
Mijn Heer en mijn Godt,
Gedanckt moet hij wesen,
Voor dit groot Lot,
Komt beulen, komt Rechter, komt Vader present,
Kastijdt mij, verbrant mij, en maakt een kort endt.

Dioscorus:

Als het dan moet sijn en helpt daer geen pijn,
Reikt hier het stael opdat ick haer onthoofte,
Die mijne kroon den luister berooft.
Of keert noch weer, voldoet mijn begeer,
Ja doet ons Goden offerhandt,
Volgens de wetten van dit lant.

Barbaræ:

Neen Vader ick keere,
Noijt van mijnen Godt,
Ick volge Godts leere,
En houw zijn ghebodt,
Al sijt ghij, Heer Vader, verbittert en fel,
Ick acht het niet meerder als kinderspel,
Komt dit besien en wilt u verblien,
O menschen, in 't sterven van de maeght,
Siet hoe verduldigh sij haer draegt,
Siet daer gaet heen met vrolijke schreen,
Gehecht in boeijen dat heiligh Lam.
Haar harte dat blaecht van hemelsche vlam.

En als sij gekomen,
Waer haer wort ontrooft,
Waer haer wort benomen,
Haer adelick hooft,
Zij eerst heeft gebeden, vercregen oock mée,
Haer dienaers een saligh afsterven ter stêe,
Dit wonder werck vierdt nu Godts kerck,
Ghedachtenis houdt sij van haer doot,

Die bij de menschen en Godt is groot,
 't Is recht beweert dat wordt vereert,
 Voor patronersse op de aert,
 Die voor een haeste doot ons bewaert.

Laet neder ons vallen,
 Met groot ootmoedt,
 Laet ons met ons allen,
 Aen haer doen ons groet,

Laet ons tot haer seggen: o Maeght, in ons end,
 Wilt ons toch besorgen het Sacrament.

Wij eindigen met de fraaie latijnsche versregels van Augustus Casimirus Redelius, Hofpoët, in zijn werkje: *Annus Coronatus Hymnis Sanctorum omnium*, Leuven, 1761, voor den 4 December, ter eere van de H. Barbara, vervaardigd:

» *Quam pulchri sunt gressus tui in calceamentis filia Principis..... collum tuum sicut turris eburnea.* Cant. 7.

Virgo BARBARA beata,
 Ex illustri stirpe nata
 Urbi NICOMEDIÆ,
 Sponsa Christi instar rosæ,
 Liquit mundo gloriosæ,
 Speculum tragoediæ,
 Pater exuens naturam;
 Hanc DIOSCORUS ter puram,
 Decollavit filiam,

Post supplicia exosa,
Adit Virgo gloriosa,
Martyrum familiam.

ASPIRATIO.

Virgo, gratiam implora,
Mihi, ut in mortis hora,
Sacramentis muniar;
Fac, ut per Confessionem,
Sacram et Communionem
Deo meo uniar!

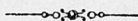
De Hollandsche vertaling van deze versregels luidt: »Hoe schoon zijn uwe schreden in uwe schoeisel, o dochter des Vorsten!” Uw hals is gelijk aan een ivoren toren. Hoogl. 7.

O Heilige Jonkvrouw Barbara, uit edelen stam te Nicomedia geboren, o Bruid van Christus, schoon als eene roos, hebt gij aan de wereld den spiegel van een roemrijk treurspel voorgehouden.

Haar vader Dioscorus heeft de natuur ontdaan en zijne driewerf reine dochter onthoofd. Na afschuwelijke tormenten schaart zich deze glorieijke Maagd in het gezelschap der Martelaren.

Aanroeping. O H. Maagd! Verwerf mij de genade dat ik in mijn sterfuur met de heilige Sacramenten voorzien worde en door de H. Biecht en Communie met mijnen God worde vereenigd. Amen.

INHOUD.

Inleiding.	Bladz. 3
Hoofdstuk I. Het geboorteland en de geboortestad der H. Barbara. — Hare geboorte en jeugd. — Zij wordt door haren Vader in een toren opgesloten	7
Hoofdstuk II. De H. Barbara wordt door de zorg van den vermaarden Origenes onderwezen, bekeerd en gedoopt. . . .	17
Hoofdstuk III. Dioscorus biedt zijne dochter een voordeelig huwelijk aan. — Hij doet in haren toren eene badkamer vervaardigen en begeeft zich op reis. — De geestelijke verloving der H. Barbara. — Het derde venster. — Het H. Kruisteecken der H. Barbara. — Terugkeer van Dioscorus. — De geheimen der H. Drievuldigheid en der Verlossing. — Vlucht en gevangenneming der H. Barbara.	27

Hoofdstuk IV. Keizer Maximinus I, en de zesde algemeene vervolging der Kerk. — Het eerste verhoor en de eerste folteringen der H. Barbara. — Zij wordt des nachts door den Heer Jezus bezocht, genezen en gesterkt. — Tweede verhoor. — Nieuwe pijnigingen. — De H. Barbara wordt door de straten der stad gesleurd en eindelijk ten dood veroordeeld 42

Hoofdstuk V. Dioscorus verzoekt aan den Landvoogd om zelf de beul zijner dochter te mogen wezen. — Laatste gebed van de H. Barbara. — Haar roemrijke dood. — Dood van de H. Juliana. — Straf van Dioscorus en Marcianus. — Begrafenis der H. Barbara. — Hare begraafplaats toen en thans. — Afbeeldingen der H. Barbara. 60

Hoofdstuk VI. De Bescherming der H. Barbara door onderscheidene wonderbare voorvallen bevestigd en gewettigd. . . 69

Hoofdstuk VII. Vereering der H. Barbara. — Klein Officie. — Litanie en Gebeden ter eere van de H. Barbara. — Broederschappen ter eere onzer Heilige. — Aflaten. — Lofzangen en Liederen ter eere van de H. Barbara. 101

